

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár polt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, augusztus 3.

Mai számunk főbb közléseivel:

- Szünőben a spanyol forradalom?
- Grázdalkodó fináncok.
- Az orosz október Franciaországban.
- Zeppelin sikertelen útja.
- Aradi családok drámája.
- Az antiszemita cikk.
- Szobalányból báróné.
- A röpdőlő komikusok.
- Leleplezett postamanipuláció.
- Beszélgetés Szántó Izidorral.
- Szajmaországból

Asszonyok a rendőrségen.

Arad, augusztus 2.

Rendőri jelentésekből novellát csinálni az író dolga. Ha jól elvégzi ezt a dolgot, igen értékes és megkapó emberi dokumentumokat gyűjthet, igazi költői munkát végezhet és a nyomoruság mezejéről szedett virágokkal még gyönyörködtethet is bennünket. Nekünk is van már sok ilyen írónk és nem kell épen Zolához és Gorkijhoz fordulnunk, hogy az emberi szenvedések megírásában élvezzük a művészetet. Kóbor Tamásnak is van egy novellagyűjteménye — jellemző a címe is: a Munka, — amelyben az alkoholista fűtőmunkástól az eldurvult lelkű mosónőig remekbe vésett képét találjuk a proletárság és a kispolgárság nyomorának,

szenvedésének és sok kicsiny meg nagy szomorúságának.

Az író szeme meglátja ezeket a nyomoruságokat, de nem tud — és nem is hivatása — segíteni rajtuk. A rendőri jelentések az ő tolla alatt novellákká lesznek, az emberi nyomoruságok művészi képeivé. Ezen már ma a legkonzervatívabb kritikuskok sem ütköznek meg, akik pedig valaha tagadták, hogy a nyomor megírása művészi élvezet forrása lehet. A baj csak ott kezdődik, ha nemcsak a költők, de a hatóságok is csak novellatémájú érdekességnek tekintik az eléjük kerülő „eseteket“ és legfeljebb egy paragrafus-előirta végzéssel intézik el ezer meg ezer ember közös baját, egymásután ismétlődő kihágási vagy bűnügyi „tényálladékát.“

Ilyen, szinte naponta, de legalább is vasárnaponta ismétlődő bajokkal foglalkozott tegnap talán feltűnően nagy számban az aradi rendőrség. Vasárnap volt és az inspekciós rendőrtiszt alig győzte felvenni azokat a panaszokat, melyeket aradi asszonyok — jobbára munkásnők, szegény emberek feleségei — hoztak sirva-riva a rendőrségre. Vagy tizenhét asszony ment fel panaszkodni férje ellen, aki vasárnap reggel részegen jött haza a korezmából és vagy az asszonyt, vagy a gyereket fenyegette leszurással, agyonlövéssel, Marosba dobással, vagy

aki a szombatéjjeli „pihenés“ után összetört és zuzott mindent, ami kicsiny lakásukban összetörhető volt. Az ilyen vasárnapi házi jelenetekhez meglehetősen hozzászokhattak már a mi munkásasszonyaink, elképzelhető hát, mennyire torkig lehetek mindezzel, ha már elkecseregetten rendőrségre futnak és azt követelik a rendőrtisztól, hogy nyomban válassza is el őket rettenetes férjüktől.

A rendőrtiszt természetesen nem házasságfelbontó hatóság és legteljebben minden jót és igazságot igérve, no meg csendes kibékülést tanácsolva, hazaküldi a forrongó asszonynevet. Ezt cselekszi vasárnapról-vasárnapra, sablon-módra, mert se kedve, se ideje, de talán joga sincs egyebet tenni. De ha eljön az este és ha egy kis elmélyedésre is hajlandósága van, talán elgondolkozik azon: hogyan van az, hogy minden héten, minden szombati éjszaka után ugyanazokkal a panaszokkal jönnek az asszonyok a rendőrségre, ugyanegy nyomoruságukra kérnek orvosságot és hogyan van az, hogy dacára a szorgalmasan kirótt büntetéseknek, birságoknak és jótanácsoknak, az emberek mégsem akarnak megjavulni a következő szombati éjszakán.

Ilyen csöndes estén talán valami lelki-furdalást érezhetnek a mi hatóságaink tehetetlenségük miatt. De ez

Az automobil.

Irta: Lengyel Géza.

Este tíz óráig valami külön munkán körmölt a hivatalban Nád Jóska. Ekkor hóna alá vett még egy nagy paksamétát és ment haza. Átvágott a köruton. Már üres volt a széles utca, nedves és fekete. A Duna felől azonban firiss szél jött. Egy percre megállott az ut közepén és nagyot, mélyet lélezett.

Bámulta, hogy senki sincs már az utcán, noha korán van és bámult egy nagy, kerek, fehér, világos tányért, amely egyre közelebb jött hozzá. Rövidlátó szemét összehuzta, csodálkozva, mereven nézte a furcsa világosságot. Annak fényénél meglátott egy arcot, egy félig eltakart, egészséges, vörös, kieszerzett arcot, nagy orrut, szuró szeműt, barna bajuszt.

Talán egy századpillanatig láthatta. Hallott valami különös berregést és elvágódott, végig a nedves kövezeten. Villámgyorsan robogott, inkább suhant keresztül rajta egy nagy idomtalan automobil.

Semmi fájdalmat nem érzett. Csak nyitotta, tátogatta a száját és megdermedten, iszonyu dühvel látta még, hogy megállás nélkül, messze rohan a nagy kocsi. A szája tátogott, mert ordítani akart, ilyesmit:

— Megállni... megfogni... utána a gazembernek...

A következő pillanatban elájult.

A körut pedig üres volt. Nád Jóska el-tört, szétroncsolt lábával, eszmélet nélkül, nyugodtan, háborítatlanul pihent. Jobbról-balról egyre ritkábban száguldottak el a villamosok.

Végre jött egy ember, a ki észrevette a bal esetet, azután a rendőr, a csoportosulás, a mentők.

— Elütötte egy kocsi — mondotta az egyik hivatalos személyiség.

— Nem, nem kocsi volt — felelte a másik nagy szakértelemmel. — Ez egy jó széles talpu automobil nyoma. Szerencséje, hogy csak az egyik lábán ment keresztül.

Térdig vágta le a szétzuzott jobb lábát. Mikor a kórházban magához tért, mikor elmult a narkózis szédülete és ébredt a fájdalom, összeszorította a kezét és azt kérdezte az ápolónőtől:

— Ki volt? Becsukták már?

Az apáca türelemre intette. Ujra meg újra elsötétült az agya a fájdalomtól. De a hogy lábbadozott, ahogy kezdett visszatérni az ereje, úgy kutatta, úgy kérdezte egyre türelmetlenebbül:

— Megtalálták-e? Ki volt?

Már akadt nyugodt, csendes, lázmentes félórája. Ilyenkor már egészséges volt. És vérbe borult a szeme, felhördült, káromkodott, azután esküdözött, hogy meg kell találnia a gyárárt, aki szerencsétlenné tette, azután megszokott.

Az orvosok engedelmével végre eljött a rendőrség, kihallgatták.

— Nád József, negyvenkét éves, azelőtt kereskedő, most napidíjas — diktálta be erős hangon. — Követelem, hogy felkutassák és bezárják a gazembert.

A rendőrfogalmazó elnézően mosolygott.

— Tudja-e az automobil számját?

— Nem tudom.

— Látott valakit a kocsin?

— Látam, meg is ismerném.

Később fényképeket raktak eléje, személy-leírást kérdezgettek tőle és mire kiszabadult a kórházból, a rendőrség befejezte az ügyét, a tettest nem lehet kideríteni.

A kopott íróasztalnál, ahol az aktákat másolta, új díjnak ült. Valami betegségyőz-pénzeskét kapott még, azzal nekivágott a városnak. Elment egy újsághoz és hirdetést tett közé:

— Az az ember, aki tönkre tett, ha nem alávaló gyáva, jelentkezék, álljon szembe velem.

Hát persze, hogy alávaló gyáva volt. Mikor másodszer is ki akarta nyomtatni a hirdetést, szánakozva mondotta neki az újság-tisztviselő, hogy ne költse hiába a pénzét.

Nem szólt semmit, elment egy másik újsághoz. Napközben pedig álldogált az utcasarkon, nézta az automobiloikat. Messziről figyelte a berregést, falábalával kikopogott az ut szélére és merően figyelte minden automobil-kormányos arcát. Azután sóhajva ballagott vissza az utcasarokra.

A járóelők olykor koldusnak nézték. Pénzt akartak a kezébe csuszatni. Dübösen, méltatlankodva utasította vissza. Elfogytak azonban az utolsó fillérei is. Ekkor elvette az első tízfillérest egy szép, fiatal asszonytól. Ott marad

a tehetetlenség nem az ő hibájuk, vagy legalább is nem főképen az ő hibájuk. A rendőrhatalom felett kell keresni a hibázókat, ott, ahol a rendőrhatalomot irányítják és ahol megelégednek azzal, hogy az ezerszer előforduló bajt mindannyiszor ugyanazzal a semmitérő, külsőséges orvossággal igyekeznek gyógyítani. A főkapitányoktól a törvényhatósági bizottságon át egészen a kormányig és törvényhozásig vannak azok a fórumok, amelyek ezeknek az általános emberi nyomorúságoknak radikális, mélybe vágó orvoslására hivatottak. A főkapitány és a város egységes, komoly, széles nézőpontu intézkedésekkel, a bünt megelőző és nem csupán büntető eszközökkel, a kormány és a törvényhozás pedig társadalmi életünkbe ható szociálpolitikai intézményekkel. Nem is kell tulságosan éles szem ahoz, hogy a munkásszorongók vasárnapi panaszaik és a szombatjeli korcsmázás között a kellő összefüggést megtaláljuk és egy újabb kapcsolatot találjunk az ilyen korcsmázás és a szombat esti bérfizetés között. Ennek a szombati bérfizetésnek megszüntetése, esetleg törvényhozási uton, az éjszakai korcsma-élet megrendszabályozása mindjárt változtatást idézne elő a rendőrség vasárnapi statisztikáján. Vannak azután még ezeknél is mélyebbre ható intézkedések, melyek már a munkásosztály szociálpolitikájához tartoznak: a proletárság lakás-kérdése, a jó és olcsó élelmezés, amely feleslegessé teszi az éhségcsillapító s a munkásnál mindent pótló pálinkát és sok más ilyen, amiket nem lehet itt egy vasárnap-utáni cikk keretében felsorolni. De talán egyelőre nem is kívánhatunk

az utcasarkon, nem kért, nem nyújtotta a kezét, de elvörösödve, dobogó szívvel elfogadta a krajeárokat. Ez a jövedelme persze egy kis bajt okozott. A rendőr engedélyt kért tőle. Koldulási szabadalmat. A rendőrségre került Ott nagyon megszánták és büntetés helyett engedélyt adtak neki. Most már rendes vendége lett az utcasarkoknak. Koldult és figyelte a sok rohanó gépkocsit. Amikor úgy vélte, hogy az a gyűlöletes vörös arcu, barna bajuszos ember ül a kormány mellett, rohant ki az utra. Számtalanszor hajsza választotta el, hogy a villamos alá nem került, míg a közeledő kocsi elé futott. A hordárok, újságarusok, a sarak többi lakói boldognak tartották és megjósolták róla, hogy a villamos alatt végzi életét.

A szerencsétlenség napja nedves, sáros, fekete volt, éppen, mint amaz este. Nád Jóska sűrűn nyújtogatta a tenyerét, de a krajeárok nagyon kevésbé hullottak. Az autók pedig soha nem rohantak olyan tömegesen. Egyik a másik után jött, hangos túlköléssel, Jóska alig győzte a szemét kapkodni, mert, el nem mehetett előtte egy sem, hogy meg ne nézte volna, nem ül-e rajta az — már a bolduláshoz járt közel. Alkonyat előtt robogva jött egy nagy zöld kocsi. Nád Jóska ránézett és elállt a lélekzete. A vörösarcu embert pillantotta meg az üvegablak mögött.

Iszonyu kiáltás tört ki a melléből: az öröme, a diadalmas boszunak, a rettenetes dühnek a hangja.

— Fogjátok meg... megállani! — ordította rekedten.

Fa ába nagyokat koppant, amint rohant az utra a bámuldo emberek között. Epp ott vágódott el a sineken, irgalom nélkül gázolt rajta keresztül a villamos, míg az autóbil széles kerekeivel puhán gördülve, már messze járt.

mindent egyszerre. Annyit azonban elvárhatunk, hogy végre-valahára megkezdjék ennek a hosszú láncnak készítését, hogy végre tegyenek valami komolyat a vasárnapi bűnök ellen és ne elégedjenek meg azzal, hogy a panaszkodó munkásszorongókat üres kézzel, sovány vigasztalással, vagy ami rajta époly keveset segít, férjének megbüntetésével küldjék el a városházáról.

Szünőben a spanyol forradalom?

A lázadók leverése.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 2.

Spanyolországban, úgy látszik, a cenzura még az eddig tapasztalt mértéket is fölül mulja. A tegnapi és a mai táviratok, amelyek természetesen mind hivatalos forrásból erednek, a leghihetlenebbül erőlködnek azon, hogy a külvilággal elhittessék, hogy Spanyolországban minden csöndes.

A hivatalos apparátus csak úgy ontja a táviratokat, amelyek egyrészt a leghatározottabban állítják, hogy szombaton este egyszerre és tökéletesen megszűnt a forradalom, másrészt azt is állítják, hogy a kabilok megszüntették Melilla körül a háborút, sőt még seregüket is feloszlatták. Valójában pedig úgy áll a helyzet, hogy Spanyolország ma is forrong, a nép ma is lázong, a tartalékosok ma sem engedelmeskednek a behívó parancsnak, — csak a cenzura működik még erőlyesebben.

Mai távirataink itt következnek:

Békés jelentések.

Melilla, augusztus 2. Itt jelenleg nyugalom van. Hirlik, hogy a harka a vezérek közötti egyenetlenség miatt feloszlott. Ugy benn a városban, mint künn a falak előtt látszólag teljes nyugalom uralkodik. A spanyol sereg fellelegzik és optimisztikus hangulat vesz erőt rajta. A városban azt a hírt terjesztik, hogy az ellenség visszavonult és az a harka, mely eddig Melillát olyan hevesen támadta, a bennszülöttek viszálykodása miatt feloszlott. Ugy látszik azonban, hogy ez csak álhir, melyet a spanyolok félrevezetésére maguk a kabilok hoztak forgalomba.

Melilla, augusztus 2. A kabilok nagy erősítéseket kaptak és Melillától nem messze táboroznak. Ugy látszik, hogy új támadásra készülnek. Nagy csatát várnak.

Melilla, augusztus 2. Egy csapatot, a mely egy élelmezési vonatot kísért, a kabilok megtámadtak. Spanyol részről több tiszt megsebesült.

Madrid, augusztus 2. Melillából jelentik hivatalosan e hó 31-ről (9 óra 35 perc este.) Az ellenség a második vasuti állomásnál egy élelmezési vonatot megtámadott, de a vonatot sikerült baj nélkül Melillába visszavinni. — Cadixből jelentik: Több angol torpedónaszád Melillába elindult.

Madrid, augusztus 1. A Correspondenzia ma az első táviratot közli Barcelonából, mely azt mondja, hogy a városban a rend kezd némileg helyreállni. Holnap a lapok ismét megjelennek. Élelmezési cikkekben még mindig nagy a hiány. A tengeri uton érkező élelmi cikkeket hallatlan áron adják el.

Madrid, július 31. Barcelonában előrelátólag holnap helyreállítják a rendet. Reussen és más helységeken több gyárban újból felvették a munkát.

San Sebastian, augusztus 1. Hivatalos táviratok szerint a rend a zavargások színterén, Catalóniában, Arragóniában, Navarrában és Biscayában ismét helyreállott. Mindazonáltal a kormány fokozza erőlyes intézkedéseit, hogy minden új rendzavarást megakadályozzon.

Madrid, augusztus 1. A Melillába küldött tartalékosok családtagjai és a megsebesült katonák javára gyűjtést indítottak. Viktória királyné 25.000, Krisztina özv. királyné 15.000, Mária Terézia infánsnő és Fernando infáns 10.000 pezétát jegyezték.

Tüntetés a király ellen.

Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph jelentése szerint Barcelonában az utcákon még mindig lovas katonák és őrzérek cirkálnak ugyan, de Saint Jágó tábornok a zavargásokat befejezettnek tekinti. Egyes üzleteket már kinyitottak. A madridi újságok hajón érkeznek Barcelonába. A haditörvényszék működik ugyan, ítélet azonban még nem jutott nyilvánosságra. Annyi bizonyos, hogy halálos ítéletet még egyet sem hajtottak végre.

Barcelonából táviratozzák: A kormány kabinet noirt csinált. Minden Barcelonából érkezett levelet felbontott. A spanyol újságírókat értesítette a kormány, hogy a szigorú intézkedéseket rájuk is alkalmazták, ha akár telefonon, akár távirat útján megcenzurázott hírt adnak tovább.

Párisból táviratozzák: Sansebastian lakossága ellenséges tüntetést rendezett Alfonz király ellen. Amikor a király fogatján megjelent a városban, az asszonyok és gyermekek közé pénzt dobott. Az asszonyok visszadobták a pénzt a király kocsijába. Több tüntetőt letartóztattak.

SPORT.

A teniszverseny vége.

*

Vasárnap délután rövid husz percig tartó játékkal nyert végleges befejezést az Aradi Atlétikai Klub rendezésében lefolyt aradi teniszverseny. A szombat délutánról elmaradt női bajnokság utolsó settjét játszotta le vasárnap délután 6 órakor Persa Margit és Montag Erzsike.

Az izgató, szép, eleven játék Persa Margitka győzelmével végződött, ki megnyerte Arad város női tenisz bajnokságát, Boros Béni és Nesnera Aladár tiszteletdíjával; a második helyre Montag Erzsike került, kit egy igen szép teniszóra-kacsatt tiszteletdíjjal jutalmaztak.

A férfi bajnokság győztese, Pick Lajos dr. (Szeged) gyoroki Andrányi Károly remek kivitelű ezüst cigarettatárcá tiszteletdíját nyerte. A bajnokság második helyezette, Laczay Gyula egy ezüst korsóval, a két harmadik helyezett: Szathmáry Béla és Boross József izléses szép tiszteletdíjakkal jutalmaztattak.

Értékes díjakkal honoráltattak még a vegyes páros sratch és handicap verseny első helyezettei Szathmáry Béla—Persa Margit, illetve Laczay Gyula és Persa Tónika. Ezüst cigarettatárcákat kaptak a férfi kettős győztesei: Jakabffy Gyula és Kovács Jenő.

Egy kedves kis ezüst ridikült kapott emlékül a női handicap győztese, Persa Margit.

A rendkívül gazdagon díjazott verseny mindvégig a legszabatosabb rendezésben folyt le, ami a versenyrendező egyesület érdeme, mely költséget és fáradságot nem kimélve tette lehetővé a szép verseny bemutatását. Elismerés illeti meg vállalkozásáért az Aradi Atlétikai Klubot.

Az orosz cár Franciaországban.

Találkozás Fallières elnökkel.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 2.

Az a találkozás, amelynek előkészületei hetek óta folytak, tegnap megtörtént: Miklós orosz cár és a cárné Franciaországba utaztak és Cherbourgban találkoztak Fallières köztársasági elnökkel.

A fontos eseményről ezt jelentik távirataink:

(Pohárköszöntők a békéről.)

Cherbourg, augusztus 1. Este a Veritén az orosz cár és cárné tiszteletére 80 teritékű diszebéd volt, melynek folyamán Fallières elnök felköszöntőt mondott, amelyben kiemelte, hogy az orosz cárnak és cárnénak Cherbourgban való jelenléte a Franciaország és Oroszország közt fennálló szövetséget, amelyet joggal tekintenek a világ békéjének biztosítékául, ünnepélyesen szentesíti és azt engedni reményleni, hogy a szövetség hatása a jövőben nem lesz kevésbé szerencsés, mint az a múltban volt. Fallières az orosz cár és a cárné, valamint az egész cári család egészségére és az orosz birodalom jólétére emelte poharát.

Válaszában hangsúlyozta a cár azon erős meggyőződését, hogy a két ország szövetsége az általános béke értékes zálogául szolgál és hogy a Franciaország és Oroszország között fennálló szoros baráti köteléknek a jövőben is jótékony eredménye lesz. A cár a szövetséges és baráti Franciaország jólétére üritette poharát. Az ebéd után a cári pár és Fallières elnök a francia hajóraj legénysége által rendezett veleneci ünnepségen vettek részt. 10 óra 35 perckor a felségek visszatértek a Standardra.

Cherbourg, augusztus 1. A Standard fedélzetén tartott diné után az orosz cári pár és Fallières elnök tüzijátékot néztek végig. Miután Fallières elnök Miklós cártól szívélyes bucsut vett, a Verité fedélzetére ment. Az orosz cári hajóhad ma reggel elindult Cowesba.

(A találkozás fontossága.)

Páris, aug. 1. Pichon külügyminiszter a *Matin* tudósítója előtt a következőképp nyilatkozott a cherbourgi találkozásról:

— Ami ezen találkozásnál különösen figyelemreméltó, az a közhangulat, amelylyel a találkozást megítélik. Azelőtt meg volt a hajlandóság, minden egyes ilyen alkalommal kimondott szó mögött utógondolatokat vagy rejtett értelmet keresni. Minden elképzelhető feltevést koncipiáltak és igyekeztek kiokoskodni, hogy ki ellen irányul két népnek egymáshoz való közeledése. Ma mindenki felismeri, hogy az uralkodók és államfők találkozásainak kétségtelenül békés jellege van. Az a tény, hogy az orosz cár Fallières elnöknel tett látogatása után az angol királylyal is találkozni fog, sehohsem okoz nyugtalanságot.

Cherbourg, aug. 1. A *Havas-ügynökség* a következőket jelenti: Miklós cárnak Fallières elnökkel való találkozója újból alkalmat adott arra, hogy konstatalják a Franciaország és Oroszország között fennálló viszony szilárdságát. A flottaszemle folyamán Miklós cár ismételt elismerését fejezte ki a legénység fegyelmettsége és a hajók szép külseje iránt. Barátságosan beszélgetett a hajóraj tisztjeivel, miközben hangosan adott kifejezést véleményének és örömeinek mindkét állam véderéjének fejlődése felett, mely újabb biztosítékát képezi a béke fentartásának, amely mindkét államnak célja. Ez az eszme a szövetség tulajdonképpeni célja. Miután mindkét állam ugyanattól a szellemtől van áthatva, amely Pichon és Izwolski külügyminisztereket a napirenden levő különböző kérdések megbeszélésénél vezette, teljes egyetértés-

ben vannak arra nézve, minő politikát kell követni, hogy a nehézségek, melyek felmerülhetnek, békés megoldást nyerjenek.

Garázdalkodó fináncok.

A vonaton megvert gyáros.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Az alföldi gazdasági vasut tótkomlós — békéscsabai vonalán felháborító eset történt a napokban. A csabai pénzügyőri szakasz szemlése: Sozánzky Döme, négy pénzügyőri vigyázóval megtámadta Vigyázó Ignác csabai ecetgyárost, akit összeszólalkozásból kifolyólag leakartak mészárolni.

Az eset úgy történt, hogy csütörtökön Vigyázó Ignác az alföldi gazdasági vasuton ment Tótkomlósról Csabára. A vasut kigyósi állomásán a vonatra szállt Sozánzky Döme csabai pénzügyi szemlész négy felfegyverkezett pénzügyőrrel. Valamennyien részegek voltak. Alig indult el a vonat, a részeg szemlész szembe ült Vigyázóval és beszélgetni kezdett vele, természetesen olyan tenorban, ami a gyárosnak cseppet sem vált kedvére. Sozánzky amikor látta, hogy utitársa nem szívesen áll vele szóba, kötekedni kezdett. Előbb a kereskedőket szidta, majd így folytatta:

— Maga tetőtől talpig gazember!

Vigyázó erre figyelmeztette az atyafit, hogy hagyja abba a káromkodást. De a figyelmeztetés nem használt, sőt erősebb kifejezéseket szedett elő a szemlész.

Az ecetgyáros látva, hogy másképp nem segíthet, radikális eszközöz folyamodott. Megpofozta a szemlész urat, aki ettől a perctől nem káromkodott többet.

A szemlész elhallgatott, de hangosak lettek a többiek.

— *Megdöglesz kutya!* — ordították és fegyverrel rohantak a védtelen emberre, aki előbb védekezni próbált, de amikor látta, hogy a feltűzött szuronyt neki irányítják, kérlelni kezdte őket:

— *Ne öljenek meg, családos ember vagyok!*

A hangos kiabálásra az utasok észrevették a veszedelmet és egyenként ugráltak le a kocsiából, hogy megállítsák a vonatot. Már ekkor két finác a kétségbeesett embert szuronyal szorította a kocsi egyik sarkába, míg egy másik lövésre igazította fegyverét.

— *Nem kegyelmezünk, meghalsz!* — hangzott a kupéből, amikor hirtelen megállott a vonat.

Ekkor a kegyetlenkedő fináncok, akiknek vezetőjük: a szemlész már fojtogatni próbálta áldozatát — meghökkentek és abbahagyták munkájukat.

Az utazó közönség megakart lincselni őket s csakis azért kerülték el végzetüket, mert a kalauz más kocsiába ültetve a megbántott gyárost — elindította a vonatot. Csabáig csendben voltak a részeg emberek, de ahogy megállott a vonat, megint neki estek Vigyázó Ignácnak, akit a szemlész ur „letartóztatott.” Közrefogatta szuronyos pénzügyőrökkel s bekiértette az állomásfőnökhöz, hol a következőképp indokolta meg erélyes intézkedését:

— Ez az ember megállította a vonatot!

A főnök, a szemlész követelődzése dacára sem vett fel jegyzőkönyvet.

Zeppelin sikertelen útja.

Küzdelem a széllal.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 2.

Zeppelin gróf léghajójával, a Z. II.-vel, melyet csak néhány nappal ezelőtt vett meg a német birodalmi kormány, ma beakarta fejezni szombaton sikeresen megkezdett útját. Tegnapelőtt a gróf tudvalevőleg Friedrichshafenből a Majna melletti Frankfurtra repült, ma pedig innen Kölnbe akart menni. Léghajója azonban a nagy széllal és a viharral nem bírta ki a küzdelmet és este visszatért Frankfurtba.

Távirati tudósításunk at következik:

Frankfurtból táviratozzák: Zeppelin gróf léghajójával, a Z. II.-vel ma reggel 10 órakor elindult Köln felé.

Kölnből jelentik: Az egész város lázban várja a Zeppelin II. léghajó megérkezését. Az idenforgalom igen nagy. Számos angol hírlapíró érkezett a városba. Zeppelin gróf léghajóját Kölnben ugyanazon az uton fogják megtenni, amelyen 1870-ben min fiatal vezérkari tiszt a franciák vonalán át vakmerő felderítő lovaglás végzett. A frankfurti léghajó-kiállítás igazgatósága közölte, hogy a Zeppelin II. Majnafrankfurtból hétfőn reggel tíz órakor száll fel és indul Kölnbe. Itt a léghajó megérkezését csak délutáni órákban várják.

Frankfurtból táviratozzák később este: Zeppelin gróf a nagy szélviha miatt, mely egész nap dühöngött, nem bírta befejezni útját Köln felé, hanem alig 40 kilométer távolságban Kölnből visszafordult és a kedvező irányu széllal visszatért Frankfurtba. A rossz időjáráshoz még motordefektus is járult. A léghajó a Rajna végében több óra hosszat hiába küzdött a nagy széllal és Zeppelin csak este háromnegyed 9-kor határozta el, hogy feladja útját. Frankfurtban, ma kor meglátták a léghajót, nagy volt az ijedelem, mert azt hitték, hogy Zeppelinnak valami baja történt. Zeppelin még nem mondott le végleg a kölni utról.

MULATSÁGOK.

(=) A nyomdászok mulatsága. Az arad nyomdászok vasárnap rendkívül sikerült ünnepélyt rendeztek a városligetben. A mulatságra ezer számra mentek ki az érdeklődők. A rendezőség ötletesen gondoskodott a nagy számú közönség szórakoztatásáról. Voltak tréfás versenyek, biciklikorzó, szépségverseny, gyermekszépségverseny, a szegedi 46. gyalogezred sétahangversenye, kabaré stb. Este délyes táncmulatság volt.

(=) Székelyek mulatsága. A Székely Ottó elnöksége következő sorok közlésére kért bennünket: Felkértenek azon tiszteit tagtársaik a folyó évi aug. hó 3 án tartandó ünnepélyes estére az ivet aláírták, hogy a Ráspád féle „8 8 8” helyiségünkben legkésőbb este 8 órára megjelenni sziveskedjenek. — Vacsora előtt a kertben sörözés, kölcsönös bemutatkozás lesz. Azon t. tagtársak pedig — kik ez idő távol voltak — s így az ivet alá nem írtak, vacsorán való részvételüket kedden este 7 óra helyiségben jelentsék be. Vendégek szives látatnak. Az elnökség.

Szobalányból bárónő.

Egy kaposvári leány karrierje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Élt Laposváron néhány esztendővel ezelőtt egy szép, szőke leány. Az egész város ismerte, az egész város szerette. Aranyszőke volt a haja és az arcán piros örömrózsák nyíltak. Jó dolga volt a szép szobalánynak, — Kiss Treszka a neve — de ő még jobb életre vágyakozott, bárókisasszony akart lenni.

A dolog nem is ment nehezen. Hamarosan akadt egy gazdag ur, — szép lányok mindig ráakadnak gazdag urakra, — aki felesalta Budapestre szőke Treszkát. És Treszka el is ment. Üres óráiban házvezető volt. Nem üres óráiban pedig... hát akkor el volt foglalva. Szóval Treszka nem annyira a ház körül foglalatoskodott, mint inkább a gazdag ur körül. *Illetve a gazdag ur foglalatoskodott övele.*

De itt se tetszett neki az élet. Találkozott egy koros hölgygyel, — szép, fiatal lányok mindig találkoznak vállalkozó koros hölgyekkel — aki egy-két hét múlva elvitte magával Párisba.

A szőke Treszka azonban — neki már ilyen a természete — itt is megunta a selyemmel és bársonnyal bélelt életet, megunta a ragyogó toaletteket, főképpen pedig az udvarlóit, akik úgy látszik, nem tudták kielégíteni az igényeit. Egy szép napon aztán kivándorolt Amerikába. Utazott aztán még nagyon sokat, de mikor Sanfranciskóba ért, ott mint báró *Rottinszkovics* Elza szerepelt. De itt sem maradt soká. Elment Kairóba. De már nem egyedül, hanem egy dús gazdag gyárossal, aki feleségül kérte. Ezelőtt két héttel volt meg az esküvőjük és mindezekről levélben értesítette az édes anyját.

Azt írja a „bárónő“, hogy mindene megvan, ami kell. Csak attól fél, hogy kitudódik csalfasága s akkor vége lesz a házasságnak, pedig nem igen szeretné már, mert nemsokára, úgy írja a mamájának, hogy kedves *nagy-mama!* Pénz küldését is jelzi, azt írja, hogy 2000 koronát adott fel azzal a megjegyzéssel, hogy hagyja az anyja abba a kofaságot és öltöztesse ki magát, ahogy csak tetszik, de lesse el az urinók minden mozdulatát, aztán, mikor már egészen kiművelődött, jöjjön el utána.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A Nyugat. Az egyetlen modern irodalmi és kritikai hetiszemle az *Ignotus Osvát* Ernő és *Fenyő Miksa* szerkesztésében kéthetenként megjelenő Nyugat, melyhez a fiatal magyar írógárda legtehetségesebb tagjai tartoznak. A Nyugat 15-ik száma most jelent meg augusztus 1-én a következő igen becses tartalommal: *Zellert* Oszkár: Bleriot, Wright, Latham (vers) *Karinthy* Frigyes: L'homme qui vole. *Füst* Milán: Gondolatok vázlat a külső és belső szemléletről. *Ady* Endre: versek. *Kortcsák* Jenő: The Tennysons (novella) *Elek* Arthur: Poe Edgár költeményei (III.) *Babits* Mihály: Poe Edgár Valakinek a paradicsomban. *Balázs* Béla: Művészettudományi töredékek (II.) A figyelő rovat tartalma: *Kozma* Lajos rajzai (Lengyel Géza) *Tátray* Lajos (Bárdos Arthur) *Peterdi* Andor versei (Karinthy Frigyes) *Szécső* Vilmos: Rákosi Jenő drámái (Juhász Gyula) *Maeh* Ernst (Lánczi Jenő). A nyugat előfizetési ára egész évre 20 K. félévre 10 K. egyes szám ára korona. Kiadóhivatal VIII. ker. Rákóczi-ut 9. Nyugat kiadásában újabb néhány rendkívül érdekes és nagy feltűnést keltő munka jelent meg, ezek: *Babits* Mihály: *Levelek Irisz osztorujából.* (Versek) *Balázs* Béla: *Dr Szécsi Margit.* (Tragédia 4 felvonásban.) *Kemény* Imre: *Lamentációk.* (Versek) és *Móricz* Zsig-

mond *Hét krajcár.* (Elbeszélések). A magyar könyvpiacra szokatlan külső díszrel kiállított könyvek a Nyugat kiadóhivatalában rendelhetők meg.

Az antiszemita cikk.

Író és kiadó pöre.

— Budapesti levél. —

Egy vidéki lapkiadó, aki többek közt a kisváros püspöki nyomdájának tulajdonosa, a múlt héten Budapesten járt s egyik ebéd után a New-York kávéházba is ellátogatott, hogy az irodalom jelesei, akik ott szokták inni a fekete kávéjukat, eszméket cseréljen. A lapkiadó, aki valaha szegény zsidófiu volt, de most — mióta a katolikus hitre áttért — gazdag ember (a püspök volt a keresztapja), összetalálkozott egyik kitűnő írónkkal, aki még a régi időkben jó ismerőse.

Elbeszélgettek, az író jóindulattal tudakozódott a vidéki lap viszonyai felől, mire a kiadó némi dícekedéssel így szólott:

— Hála a jó istenkének, nem panaszkodhatom s a lapomat akárhány fővárosi ujsággal nem cserélném el. Annyira jól megy nekem, hogy maga most mindjárt nagyot fog nézni: ezennel bátor vagyok felkérni, írjon nekem a jövő hétre egy vezércikket. Annyit fizetek érte, amennyit saját maga kíván.

— Ötven forintot — válaszolta az író.

— Rendben van, száz korona tiszteletdíjat adok, sőt e pénzt ezennel ki is fizetem. Hadd lássák a pesti író urak, hogy mi vidékiek is vagyunk valakik...

Rögtön kivett a tárcájából egy százkoronás bankjegyet s az író nagy meglepetésére átnyújtotta neki a vidéken ugyancsak szokatlan honoráriumot.

— Még csak egyet kérek — mondotta udvariasan. Azt, hogy kissé antiszemita izű vezércikket írjon. Tudja, mi valamennyien klerikálisok vagyunk s nagyon örülünk, ha izraelita polgártársainkat eldöngögethetjük.

Az író helyeslőleg intett.

— Kérem — mondta — nyugodt lehet, a cikk olyan antiszemita irányu lesz, hogy nem fogja érte sajnálni a száz koronáját...

Öt nappal később — múlt a hét szerdáján — megérkezett a vezércikk a vidéki városba. A kiadó nagy diadallal vitte el a kéziratot a redakcióba, hogy a felelős szerkesztőnek felolvassa.

— Szenczióknak van — kiáltotta már messziről. — A mester elküldte a vezércikket. Várjon, azonnal felolvásom magának...

És elkezdte olvasni a következőket:

„Izraelita polgártársaink hiányos erkölcsi értékéről ismét közölhetünk egy adatot. Ez az adat lapunk kipróbált hűségű olvasóit még jobban meg fogja erősíteni ama meggyőződésükben, melynek évek óta szószólói vagyunk. Lapunk kiadótulajdonosa, aki husz éves korában még tudvalevőleg zsidó volt, száz koronát fizet tiszteletdíjra egy olyan cikkért, melyben volt hitsorsosait ócsárolják. Nem a legnagyobb mérvű romlottság-e ez? Nincs-e igazuk azoknak, akik — mint mi sok év óta oly laukadatlan lelkesedéssel tesszük — e faj cinizmusát és korrupcióját emlegetik?

A kiadó e mondat után abbahagyta a cikk olvasását s dühösen rohant a táviróhivatalba, hogy az írónak goromba telegrammot küldjön. Együttal felszólította arra is, hogy az előre kifizetett honoráriumot haladéktalanul visszaküldje.

Pár óra múlva megjött a válasz. Ez állott benne:

„Nem értem Önt. Czikket pontosan megírtam, meg pedig az Ön áltai kívánt tendenciával Pénzt természetesen nem küldöm vissza.“

Az ügyvel már legközelebb egyik budapesti járásbíró is foglalkozni fog.

Eltűnt anarkista vezér.

Nyomozás Budapesten.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, augusztus 2.

Az elmúlt héten a *Társadalmi Forradalom* című lap nyomán több ujság megírta, hogy a közel jövőben az anarkisták Budapesten kongresszust fognak tartani. A lapok híradása nyomán, *Boda Dezső* dr. főkapitány utasítására, az anarkista ügyosztály és nyilvántartás vezetője: *Garlathy* rendőrtanácsos nyomozást indított a dolog mibenlétének kiderítése céljából. A nyomozást követte egy főkapitányi nyilatkozat, melyben kijelentik, hogy az anarkisták kongresszusáról szóló híradás légből kapott kohlomány.

Maga a nyomozás azonban egész sor érdekes adatot szolgáltatott a rendőrség kezébe.

A rendőrség már vagy két éve szemmel tartja a Szentkirályi-utca 4. számú házban levő vendéglőt. Az utca felől igénytelennek látszó korcsmának van egy hátulsó, külön szobája, melynek falai Marx és Lassale arcképei díszítik és egy esomó anarkista merénylet van rajtuk képekben megörökítve. A vendéglő *Pulay* Zsigmond tulajdona, aki — ha maga nem is anarkista — nem idegenkedik az anarkisták eszméitől s állandóan kommunista jelszavakat hangoztat. Ezt a vendéglőt, melyben gyakran vannak különböző összejövetelek, gyűlések, a rendőrség állandóan szemmel tartja, különösen mióta tavaly, a spanyol király érkezése idején, névtelen levél figyelmeztette a főkapitányságot, hogy a helyiségben anarkisták gyűléseznek.

Közvetlenül *Alfonz* király megérkezése előtt a rendőrség egy éjjel rajta is ütött a gyűlésezőkön és tizenegy embert letartóztatott anarkistaság gyanúja miatt. Másnap azonban elbocsátották őket. Ártatlan, az internacionális anarkistákkal összeköttetésben nem álló, kissé ferde gondolkozású, eibolondított emberek voltak. Véletlenül éppen a razzia idején nem tartózkodott a helyiségben az az öt ember, akik ennek az anarkista izű társaságnak a vezetői voltak s nem volt ott az egész ügy lelke: *Hanesz* Sándor, lugosi születésű asztalosmester, aki az egyetlen, igazi anarkista köztük s aki a külföldi, különösen a pattersoni anarkistákkal is élénk levelezést folytatott.

Ez a *Hanesz* egyébként a vendéglősnél, *Pulay* Zsigmondnál lakott albérlésben s nem is titkolta anarkista voltát. A vendéglőben külön az ő megfigyelésére összegyűlt embereknek állandóan kommunista, a társadalmi rendet teljesen felforgató eszmékről tartott előadásokat s teljesen a hatalmába és a befolyása alá kerítette a jobbára tanulatlan kisiparosokból álló társaságot.

Hanesz négy héttel ezelőtt nyomtalanul, bucsu nélkül eltűnt a fővárosból. *Pulay* néhány nappal később be is jelentette eltűnését, de a rendőrség eddig nem tudott a nyomára akadni.

Eltűnése előtt való napon *Hanesz* így szólt a házigazdájához:

— Nézze csak *Pulay* ur, mit szólna hozzá, ha a maga vendéglőjében nemzetközi anarkista-kongresszust tartanánk, melyre az egész világból érkeznének ide anarkisták? Megengedné a gyűlésezést?

— Én nem idegenkedem a maguk dolgaitól — felelte *Pulay* — de ebbe nem merek belemenni. Nekem még nincs koresmaengedélyem. Egyelőre csak mint üzletvezető szerepelek a vendéglőben. Most folyamodtam koresz-szióért. A maguk gyűlést meg tudhatja a rendőrség s én életemben se kapok többet koresmaengedélyt. Még meg fogom gondolni az ügyet, de nem hiszem, hogy okos dolog lenne tőlem, ha belemennék.

Hanesz azzal távozott, hogy majd talál alkalmasabb helyiséget. Másnap eltűnt. Most kettőzött energiával kutat a rendőrség, hogy megtudja, mi igaz a kongresszus tervéből s hogy miben áll *Hanesz* szereplése?

Leleplezett postamanipuláció.

A Lloyd Express közvetítései.

Aradon és Nagyváradon.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 2.

A nagyváradai postaigazgatóság és a nagyváradai rendőrség — mint Nagyváradról táviratozzák — néhány nap óta országos érdekű, szenzációs postamanipuláció kiderítésével foglalkozik. Siket Traján postaigazgató felfedezte, hogy a bécsi Lloyd-Express-cég, Nagyváradon alkalmazott ügynökök segítségével százezrekre menő összeggel károsította meg a postakincstárt. A bécsi cég ugyanis kijátszotta a posta szállítási monopóliumát s a nagyváradai kereskedőktől bérbevette a levél-expediálást. A kereskedők Bécsbe szóló leveleit bizonyos összeg fejében, egy külön csomagba zárva küldték fel a császárvárosba s ilyenformán a levélbélyeg megtakarításával eddig még kiszámíthatatlan összeggel károsította meg a kincstárt. A szenzációs leleplezés természetesen óriási feltűnést fog kelteni mindenütt, mert kiderült, hogy a Lloyd Express ügynökei nemcsak Nagyváradon, hanem más városban is manipuláltak. Ez a cég, mint alább olvasható, Aradon is szervezte a kereskedőket.

A nagy leleplezésről tudósításunk a következő:

A nagyváradai postaigazgatóságnál az utóbbi időben feltűnt az, hogy a nagyváradai előkelő kereskedők, akik nagyon sűrű levélösszeköttetésben állanak Béccsel, ugyszólván megszakították összeköttetésüket a bécsi kereskedőkkel, alig leveleznek velük. Hétről-hétre egyre jobban, egyre tömegesebben maradtak el Nagyváradról a Bécsbe szóló levelek, úgy, hogy nem-sokára bizonyossá vált az a gyanu, hogy a bécsi leveleknek elmaradását mesterséges okok idézik elő.

Siket Traján postaigazgató erre a felfedezésre — a legnagyobb titokban — megindította a nyomozást. A nyomozást egy héten belül meglepő siker koronázta. Siket Traján postaigazgató rövidesen megtudta, hogy nemcsak Nagyváradon, de az egész országban egy hatalmas, a postakincstárt óriási összegekkel megkárosító bécsi postavállalat dolgozik, még pedig olyan furfangos, ügyes módon hogy be tudta hálózni a legnagyobb kereskedőket is, akik akaratlanul, önkénytelenül is segédkezet nyújtottak a „Lloyd Express“ manipulációinak.

Ez a Lloyd Express Nagyváradon tartott egy fizetett szolgát: Nagy József a neve. Nagy József szép, diszes egyenruhában járt, cifra sapkát viselt, amelynek homlokán aranybetűkkel ragyogott a büszke név:

Lloyd Express

Nagy József azután minden délelőtt 11 órakor és minden délután hat órakor elment azokhoz a kereskedőkhöz, akikkel a Lloyd Express megelőzően szerződést kötött és összegyűjtötte a kereskedőknek Bécsbe szóló leveleit. Az egynapi szállitmányt azután közös csomagba tették és 20 filléres bélyeggel felküldötték Bécsbe a Lloyd Express központi irodájába. Onnan azután szétküldötték mindenfelé a leveleket rendeltetési helyükre.

Megállapította Siket Traján postaigazgató, hogy harmincegy legelőkelőbb nagyváradai kereskedő állott állandó összeköttetésben a bécsi postavállalattal és a levelek expediálása fejében fizettek a vállalatnak a nagyváradai kereskedők tíz koronától ötven koronáig terjedő havi bért, aszerint, amint több vagy kevesebb volt

egy kereskedőnek a levelezése. A nagyváradai kereskedőknek mindenestre olcsóbb volt a szállításnak ez a módja, mint a rendes postai szállítás, mert a Lloyd Expressnek fizetett havi bérösszeg jóval alacsonyabb volt, mint az egy hónapban szükséges postabélyeg összege.

Siket Traján postaigazgató, miután a szenzációs esetet minden részletével együtt leleplezte, kinyomozta, — nyomban jelentést tett a kereskedelemügyi miniszteriumhoz, jelezve, hogy itt egy a postakincstárt óriási összegekkel megkárosító országos manipulációról, a postamonopólium vakmerő kijátszásáról van szó. A kereskedelemügyi minisztériumból nyomban leirtak a nagyváradai postaigazgatósághoz, utasítást adva, hogy tegyék meg a feljelentést a rendőrségen a Lloyd Express ellen. A kereskedelemügyi minisztérium egyszersmind a botrányos esetet tudomására adta a budapesti és az ország összes postaigazgatóságának. Mindenfelé megindul most a nyomozás és az eljárás a Lloyd Express ellen.

Mint az esti órákban értesülünk, ugyanez a bécsi vállalkozó Aradon is megpróbálkozott azzal, hogy a kereskedők leveleit Bécsbe szállítsa. Amikor a nagyváradai postamanipuláció első híre Budapestre jutott, a magyar csomagszállítási és kiviteli társaság megbizta aradi képviselőjét, puhatolja ki, hogy Aradon is nem működik-e a Lloyd Express. Az aradi megbízott nyomozásának eredménye lett. Megállapította, hogy Aradon eddig legalább tizenegy kereskedővel állapodott meg a bécsi vállalkozó. Aradról minden levelet 6 fillérért szállított volna Bécsbe. Ez a megállapodás azonban aligha fog most már valamit érni, mert a csomagszállítási társaság megtette a följelentést az aradi szervezkedés miatt és a hatóság itt is beleavatkozik a dologba.

Szalmaországból.

II. A tiszteletbeli szalma.

Az életet illuzió:

A család teszi széppé,
Szép az igazi szalma is,
De szebb nála a tő.

Őt a házasság hime még
Nem tudta lépre csalni,
De mégse látjuk soha rajt,
Hogy férjnek csupán — talmi.

Ott virraszt minden éjjelen,
S várja, míg jó a reggel
És mindent, mindent „mitmachol“
A szalmaözvegyekkel.

Velük sóhajt képeslapot,
S velük vigasztalódik,
S ahol diszkréció a fő
A szalmák révén hódít.

Megélvezi az örömeik'
Csókoktól, italostól,
Tudja az édes micsoda,
Bár keserűt nem kóstol.

A szabadságnak így örül,
Bár sohse hord rabszíjját;
Minden bolondra kapható,
Akármely percebe hijjad.

S ha őszbe kanyarog a nyár,
Rossz napok járna rája,

A kávéházba maga jár
S a kedvét nem találja.

Nem érzi magát itthon ott,
Nem leli a helyét itt:
„Az a baj, hogy a szalma-kor
Nem tart, csak négy-öt hétig.“

Két hónapig vón' férj — a férj
S tíz hónapon át szalma,
A nőüléshez nekem is
Biz isten, kedvem volna!“

Robotos.

Beszélgetés

Szántó Izidorral.

Látogatás az aradi fogházban. — A le-
tartóztatott bankigazgató vádjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

A stiklijei révén híressé vált Szántó Izidor, az Aradi Hitelbank volt vezérigazgatója ma délután figyelemreméltó kijelentéseket tett az aradi törvényszéki fogház irodájában.

Mint már megirtuk, Szántó sajtópört indított egy közlemény miatt. Ez ügyben ma lapunk segédszerkesztője a vizsgálóbíró engedélye alapján fölkereste Szántó Izidort, akit a fogház irodájába kísértek le s ott elmondott egyetmást az ő ügyéről, amelyeket érdemes följegyezni.

Szántón nem nagyon látszanak meg a fogházban eltöltött hetek. Kövér még ma is. A régi sárga kabát és pepita nadrág van rajta.

— Maga egészen jól néz ki, — mondta az őt meglátogató hírlapíró, — pedig a városban azt hiszik, hogy súlyos beteg.

— Beteg vagyok, szólt, — de nem súlyos beteg.

— Hogy telnek a napok?

— Lassan. A fogságban nagyon hosszúk a napok. Olvasással töltöm az időt.

— Mit olvasgat?

— Amit a fogházfelügyelő ur ad. A foglyoknak a bibliát szokták adni.

Azután panaszkodni kezdett.

— Nem szép a lapoktól, hogy olyan borzasztó dolgokat írnak rólam. Én nem olvastam, de mondták a vizsgálóbírósnál. Kérem én nem sikkasztottam, nem loptam, nem hamisítottam. Én családos ember vagyok, mért tesznek engem tönkre.

— De hiszen a vádtanács is elrendelte ön ellen a fogságot, akkor még se lehet maga valami ártatlan báránka.

— Kérem, az még nem szentírás, amit a vádtanács mond. Én azt megfelebbezttem a táblához. Lehet, hogy az szabadon boesát. Különbben is biztos, hogy majd fölmentenek a főtárgyaláson. Mert talán még se szabad egy embert azért fogvatartani, mert a Délmagyarországi Hiteltudósító tulajdonosa volt. Azt hiszem, más bűnöm nem is volt. De abban, hogy az a lap többeket megtámadott, igazán nem én voltam a hibás. Az az átkozott Ujházy hengegett és garázdálkodott. Figyelmeztettem sokszor, hogy hagyjon föl a lappal. De ő nem akarta abban hagyni a lapszerkesztést. Ő mindenáron szerkesztő ur akart lenni.

— Hát mért nem küldte el a banktól, ha ilyen kellemetlen dolgokat csinált azzal a szakkal?

— Nem lehetett. Az igazgatóság többsége az ő pártján volt, jobban ragaszkodtak ő hozzá, mint hozzám. Nekem nem volt hatalmam fölötta.

— Hogyan ismerkedett meg Ujházyval?

— Pályázatot hirdetett a bankunk titkári és főkönyvelői állásra. Ő pályázott és azt írta, hogy a Magyar Agrár- és Járulékbank egyik igazgatója neki unokabátyja. Megkérdeztem attól az igazgatótól, hogy igaz-e ez? Az igazgató ur azt felelte, hogy igaz és melegen ajánlhatja. Erre én alkalmaztam. De bár meg ne ismertem volna azt az embert. Kérem, az már az első hónapban intrikált ellenem. *Kiakart turni az állásomból. Mindenáron vezérigazgató szeretett volna lenni.* Azért ajánlotta a sógorát, Dreschel bárót is a felügyelő bizottság elnökségére.

— A báró azt mondja, hogy önt nem ismeri és a bankjának hírére se hallotta.

— Ez nem igaz, — felelte Szántó dühösen. Hiszen értesítettük a bárót arról, hogy megválasztottuk őt a bank felügyelő-bizottsági elnökének, *ő ezt levélileg meg is köszönte. A levél még mindig megvan a fiókomban.* Ő azért haragszik és azért tagadja meg a bankot, mert Ujházy az ő nevére váltót hamisított. De hát erről én nem tehetek. Nekem semmi bűnöm sincs.

— Ugyan, ugyan. Hiszen a Wittich kijelentette, hogy ön elsikkasztott tőle ezeregyszáz koronát.

— Ez nem igaz. Én a Wittich pénzét a bankba fektettem. Erre tanu az egész igazgatóság. *Majd megmutatom én Wittichnek, hogy nem lehet engem büntetlenül megrágalmazni.* Följelenem Wittichet rágalmozás miatt.

— Hát mi van azzal a 80 ezer koronás koholt tétellel, amit a nagyváradi zsidógyár terhére beirt a könyvekbe?

— Az a gyár az apósomé, a Guttmann Mór és tényleg tartozik a bankomnak 80 ezer koronával. Ezt váltókkal *be tudom bizonyítani* és be tudom bizonyítani, hogy én ártatlan vagyok. Az összes dolgokat Ujházy követte el.

— Mit szól abhoz, hogy a bank a tegnapielőtti közgyűlésen önt elbocsátotta állásából?

Szántó a legnyugodtabb hangon jelentette ki:

— *Megfőlebbeztem a közgyűlés határozatát, mert az teljesen igazságtalan.* Egy ember minden ok nélkül nem lehet megfosztani az állásától. De különben nagyon jól tudom én, hogy kinek a munkája volt ez.

— Kié?

— A Vadász Armand dr.-é. Ő mindig ellenségem volt nekem, mert ő szerette volna megszerezni a bankot magának és az apósáka. Ő tett engem lehetetlenné csak azért, hogy ő uralkodhasson a bankban, amelynek legalább nyolcvanezer korona cselekvő vagyona van. Tudom, hogy ő hozatta meg azt a határozatot is, hogy engem bocsássanak el az állásomból. Ő akarta azt is, hogy a részvényeket leszállítsák tíz koronára. *Most ezeket a tíz koronás részvényeket az apósa össze fogja isárolni. Pedig ezeknek a részvényeknek az értéke egyenként legalább hetven korona.* Egkértem őt, írja ki a lapjában, hogy *én illekes helyen óvást emelek Vadász dr. cselekedete ellen.* Már holnap megírom a kérvényet. Nem engedem, hogy velem olyan könnyen elbánjanak. Majd megmutatom én, hogy sósoda Szántó Izidor!

A hős direktor végül kijelentette, hogy sádi Győrffy Árpád báró neki nem küldte az elnökségről való lemondását.

A gyáva szerető.

Tettenérés a villamos kocsiban.

*

Idén nincsen nyár Budapesten, ellenben a nyári szerelmek, viszonyok és házasságtörések nem kéretik magukat, megjelentek teljes számban, öröm nézni őket, hogy mennyire szaporodnak, fejlődnek, növekednek. A férjek elküldik feleségeiket, a feleségek férjeiket, a gyermekek szüleit, hogy mindenki zavartalanul élvezze a nyarat és örömeit.

Nyáron semmi nem lepi meg az embereket, ha akármit látnak, vagy akármit hallanak. A bezárt, egész esztendőn át szelidített állapotban, uborkalében őrzött férjek elhagyva a házi tűzhely undok csöndjét, valósággal megvadulva, minden mérték nélkül vetik magukat a nőtlen gyönyörökre. Az a régi szemérem, hogy a nyári szerelmes párok elvonulva, kicsiny, ismeretlen kocsimákban élvezik az együttlét örömeit. Ennek az ósdi szokásnak már vége van. Ma a szalmaözvegy felemelt fővel, elfogulatlanul vezeti nyári szerelmét a Wampetieshez, vagy a Holtspachhoz.

A hüvösvölgyi villamos végállomásról — írja a Pesti Futár — hétfőn délelőtt kilenc óra 28 perckor induló 680. számú közuti kocsira felszállt egy igen elegáns csinos hölgy, természetesen gavallér kíséretében. A hölgy és az ur egymás mellett ültek és suttogva társalognak. Társalognak, nézik egymást, hallgattak, ragyogott az arcuk, szóval minden jel arra mutatott, hogy ez a pár nem férj és feleség. Sőt ellenkezőleg.

A hölgy kezében kis könyv volt. Héli, a szobapincér című könyv. Erről beszélgettek, hogy így meg úgy rossz könyv és nem az életből való. Összesen négyen voltak a kocsiban. A pár, egy ur és egy kofaasszony, aki üres kosarat vitt a városba.

A végállomástól számított negyedik megállóhelyen felszállt még valaki a kocsira. Egy bizonyos alacsony férfi, aki foglalkozására nézve kézműárkereskedő.

A hölgy észrevette a felszálló urat és rémülten megszólalt:

— Jaj, a férjem!

Ebben a pillanatban a fiatalember igen bátran és férfiasan otthagyta az asszonyt és kiugrott a kocsivezető elé és reszketve elbujt a sarokban. Hát ahogy egy igazi férfihez illik.

A férj belépett a kocsiba és megdöbbenve látta meg a feleségét. „Te mit keresel a Hüvösvölgyben?” — kérdezte a férj. Az asszony elsápadt, de azért mosolygott és nyugalmat színlelt. „Kicsit sétáltam, — felelte — kijöttem sétálni!” „Ugy! — felelt a férj — ugy?” De nem vette észre a fiatalembert, aki kint reszketett a kocsivezető háta alatt. Az egész kocsit látta a dolgot. Most már hatan ültek a padokoa.

A férj és feleség közt már majdnem elintéződött az affér, de azután a fiatalember, a kocsivezető mellett, egy borzasztó számársággal mindent elrontott. Megrántotta a csengőt, a villamos nyilt pályán megállt, leugrott a villamosról és elrohant. Mindez azonban nagy feltűnés közt történt, mindenkinek észre kellett venni, észre is vették, a férj is, aki az elrohant ifjában megismerte feleségének egyik udvarlóját, akire igen gyanakszik. A kocsit állt, a kalauz első percben nem is tudta, hogy mi történt, csak akkor értette meg a dolgot, amikor a férj is leugrott és az udvarló után rohant. Ugy látszik el is érte, mert nem jöttek vissza. Önagysága ellenben a kocsin maradt és

nyugodtan utazott tovább a Margit-hidig. Ott leszállt és elment gyalog az ügyvédhez megindítani a válópert.

Aradi családok drámája.

Tizenhét följelentés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Tizenhét asszony, csupa kiskeresetű munkás ember felesége, járt tegnap délután néhány rövid óra leforgása alatt a városházán Berecz Ferenc kapitánynál, aki ügyeletes tiszt volt és rövid idő alatt mélyebben látta maga előtt egy nagy társadalmi osztály életét, mintha könyvtárakat olvasott volna össze.

— Ejjel egy órára ért véget ez a drámai felvonulás, melynél megrázóbbat és igazabbat a világ legnagyobb színpadi rendezője sem tudna inscenálni — mondotta a kapitány.

A fejem szédült bele és kimondhatatlan izgalom vett rajtam erőt. Azt láttam, hogy a rendőri inspekciós szoba kilincsét egymásnak adó asszonyok, akik elém járultak, mintha mind közös megegyezéssel valamennyien annak az osztálynak, amelybe tartoznak, kiméletlenül és leplezetlenül fel akarnák tárni a mélyseges romlottságát, züllöttségét, betegesen elfajult nyavalyait. Tizenhét asszony, aki évekig szenvedett a férje mellett és sanyargott, sokszor éhezett a sovány keresetű családfő házában, mind-mind azzal a megingathatlannak látszó elhatározással jött el a rendőrségre, hogy *kész azonnal elválni az urától*; otthagyni otthonát és családot, beleugrani a legbizonytalanabb sötétségbe.

Tizenhét asszony ment el a rendőrségre vasárnap délután, este és éjjel, hogy *feljelentse a hitese társát, kenyérkereső férjét, a rendőrség oltalmát kérje ellene és összetett kezekkel könyörgött, hogy a rendőrkapitány mentse meg őket a késtől, a revolvertől, a botütésektől.*

Ez egy vasárnapi délután rendőri krónikája, melyben az esetek majdnem sablonos egyformasággal sorakoznak ugyan egymás mellé, de tömegükkel és azzal a színnel, melyben az elsejére eső vasárnap szerepét kiéleltetik a munkás osztály életében, rendkívül érdekes és jellegzetes ténynek, megrögzítendő életmegnyilvánulásnak klasszifikálható.

A nevek szürke és tusatnevek. Nagy Jánosné és Kiss Istvánné vonultak fel szemképráztató sorban a rendőrtiszt előtt. Volt köztük fiatal házas, de legtöbbje több gyermekes családfő. Valamennyi kisírt szemmel, összekuszált hajjal állt be az inspekciós szobába. Külsején hordja a családi otthonban lefolyt dulakodás, verekedés minden nyomát. *A ruhájuk le van szaggatva, az arcuk összekarmolva, véraláfutásos, a szivárvány minden színében játszó ütésnyomok, melyek azonban a testük többi részén is bizonyítják, hogy elseje és vasárnap volt tegnap és a férj állati módra berugva, az asszonyt megverve, könnyített lelkiismeretén.*

A tizenhét panaszos közül a legszerencsétlenebbnek és legboldogtalanabbnak az a három élemedett koru mondotta magát, akiket a férje a szeretője miatt üldözött el a háztól.

K. Istvánné negyvenöt éves, hat gyermeke van, egyik fia már kiszolgált haditengerész Ausztriában főmolnár és házbérnegyedre küldött husz koronát, mert tudja, hogy az apja iszákos. Az ötvenedik élet évét tiporja, de egy zugkocsimában *le akarta szurni a kis leányát, mert haza hívta. A szeretőjével, a rendőrség által jól ismert utcai nővel, egy tizenhat esztendős többször büntetett leánnyal tivornyázott. Mikor éjjel után hazament és az asszonytól követelte a házbérre félretett husz koronát és ez megtagadta a pénz kiszolgáltatását, összetörte a butorokat, aztán revolvert fogott a feleségére. Ez futással menekült előre egyenesen a rendőrségre; rendőrt hívott, a kinek azonban nem sikerült a berugott emberrel beszélnie, mert ez magára zárta az ajtót, a gyermekeket kidobta a szobából és lefeküdt aludni. A butorok romjai az udvaron hevertek, rajtuk ültek a síró rivó gyerekek.*

Nemcsak a negyvenöt éves asszony férje

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

fordítja fel a házat a szeretője kedvéért. Van olyan is, aki három esztendő házas, mindössze huszonkét éves, de kénytelen együtt lakni a férje kedvesével, aki többet parancsol a házban mint az asszony. Tegnap összeveszett a két nő és a férj kést emelt a feleségére, mert az albrétben lakó és az urától elváltan, de kintartójával együtt élő asszonytól a lakbért kérte. A tizenhét szomorú sorsú asszony legtöbbje nem is először emelt panaszt az ura ellen. Sokszor megfordultak már a rendőrségen, ahol békés türelemmel hallgatják végig a siránkozásukat és ha lehet, elsimitják a családban dúló viszálykodást. De ebben sincs köszönet, mert a megszégyenített férj a legközelebbi alkalommal annál fokozottabb durvasággal üti veri és rugdossa a panasza ment nőt.

— Tizenhét válopert indíthattam volna meg tegnap, — mondotta Berecz kapitány. Valószínűleg ékesszóló apa szerepébe gyakoroltam be magamat, mert össze kellett szednem minden beszélő tehetséget, hogy meggyőzzem a panaszos asszonyokat, hogy nekik tüniük kell, az ő türelmök fegyverezhetile csak a férj durvaságát, erkölcsatlenségét és alkoholszülte idegességét.

A családi életnek ez a züllöttsége, leromlása magyarázza meg, hogy Aradon, a rendőrség tapasztalata szerint, a hűtlen elhagyás a váloperek legnagyobb részében a nő részéről állapítható meg. Az asszony elszökik a férje oldalára mellől.

A tizennyolcadik panaszos egy összetöpreddött anyóka volt, aki a menyé ellen tett feljelentést; ő állítólag öngyilkosságba kergette az urát.

— A fiam megölte magát a felesége miatt, — sirta keservesen az anyóka. Otthon fekszik kiterítve a padlón. Tessék kijönni hozzá, orvossal, talán tudnak még rajta segíteni.

Ki is ment a rendőrség Kocsis Péter eipészsegéd Apponyi-körut 1. szám alatti lakására. Kocsis eszméletlenül elterülve feküdt a padlón. Mellette egy beretva hevert, amelyen azonban vérvnyomok nem voltak találhatóak. A testen a külső erőszak nyomait sem lehetett felfedezni — mint ezt a rendőri stílus mondja. A jobbkeztől egy lépésnyire egy levelet találtak, melyben az öngyilkosjelölt megható szavakban bucsuzik anyjától és elmondja, hogy a feleségével összeveszett, az hozzá vágott egy lámpást és megszökött hazulról. Szégyenében ezért öngyilkos lett.

Az iszonyu halál eszköztét egy kis kutatás után a rendőrség egy szék alatt találta meg egy hat deciliteres konyakos üveg alakjában, melynek tartalmát az elkeseredett férj az utolsó csöppig kiitta. Hatott a mérég, mert Kocsis ma délig aludt és mint a rendőrség esemény-naplója mondja: kijózanodva, rettentően elverte a feleségét.

Az asszony ma délután tett feljelentést az ura ellen könnyű testisértéssel vádolva őt meg.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 3-án az időjárás: meleg, nyugaton zivatarok.

— A Kossuth-szobor tiszteletdíja. A Kossuth Lajos asztaltársaság ma este igen látogatott ülést tartott, melyen Nagy Kálmán elnök bejelentette, hogy a szobor alakjai az öntődében elkészültek és a hét végével Aradra érkeznek. Czirkál Géza interpellációt intézett ez alkalomból az elnökhöz és azt kérdezte, vajon intézkedett-e a szoborbizottság, hogy Margó Ede és Pongrácz Siegfried, a szobor alkotó művészeivel szemben a társaság teljesítse ígéretét, melyet a művészekkel kötött szerződés aláírásakor tett. A rendkívül alacsony összegért vállalkozó művészeknek megígérték, hogy az esetben, ha sikerült és minden szempontból kielégítő művet létesítenek, akkor a 70 ezer koronán felül őket jogosan megillető tiszteletdíjban részesítik. Az elnök kijelentette, hogy az ígéretéről meg nem feledkezett és tudja, hogy mint az élő lelkiismeret, folytonosan a társaság szemei elé áll. Még van róla győződve, ugymond, hogy abban

a helyzetben lesz a szoborbizottság, hogy amiként eddig a közönség segítségével eljuttatta a nagy munkát befejeztéig, úgy most is megértésre talál és Arad város polgársága a két alkotó művész lelkes munkáját a maga érdeme szerint elismerésének oly alaku kifejezésével honorálja, mely méltó lesz a város hírnevéhez. Reméli, — ugymond — hogy a hiányzó összeg rövid időn belül együtt lesz, mert a közönség igen széles rétegének óhaja az, hogy az aradi Kossuth szobor megalkotásának fáradozása legfényesebb módon nyerje meg jutalmát. A társaság örömmel vette tudomásul az elnök választát, melynek megfelelően elhatározta, hogy a szobor-alapra ígért adományokat most már sürgősen bekéri. Azt hisszük, hogy Arad város közönsége, mely oly egyetemes lelkesedéssel működött közre, hogy a Kossuth szobor díszítse a város legszebb utvonalát, most is oda siet támogatásával, ahova a fenséges cél szolgálatában buzgólkodó önzetlen férfiak szólítják.

— Rosenberg Sándor dr. nagybeteg. Az aradi zsidó hitközség közszeretében álló és osztatlanul nagybecsülésnek örvendő főrabbija, Rosenberg Sándor dr. tudvalevőleg hetek óta betegesen fekszik Eötvös-utcai lakásában, mert asztmatikus rohamai az ágyhoz láncolták. Az agg főpap állapota tegnap olyan komolyra fordult, hogy orvosát betegágyához hívták. Fia eszméletlen állapotban találta déiben. Orvosa, Groszmann Jakab dr. konstataulta, hogy betegsége a legnagyobb aggodalomra ad okot s a katasztrófa gyorsan bekövetkezhetik. A hír hamar elterjedt a városban s mindennütt a legnagyobb megdöbbenést keltette.

— Kossuth a brassói választókhoz. Budapesti tudósítónk jelenti: Sztéryni államtitkár brassói beszámolója alkalmából a brassói választók tudvalevőleg üdvözlő táviratot küldöttek Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek. Kossuth ma Zakariás Jánoshoz, a brassói szövetkezett pártok elnökéhez a következő táviratot intézte:

„A brassói polgárok megemlékezését köszönöm. A megemlékezést annál nagyobbra becsülöm, hogy arra alkalmat hűséges munkatársam, Sztéryni József beszámolója szolgáltatott, ki bár nem vallja elveinket, de azok megvalósíthatásáért a közgazdasági téren, hazánk erejét növelve a leghathatósabbban dolgozik. Tartsák meg bizalmukat hazánk jövőjének e fáradszónak harcosa iránt.“ Kossuth.

— Petőfi-ünnep Segesvárott. Segesvárról jelentik: Ma ülték meg Petőfi halálának hatvanadik évfordulóját. A házak fel voltak lobogóva s a várost a kora reggeli órákban zenekarok járták be. A vonatok egész nap csak úgy ontották a Kolozsvárról és a környékbeli városokból érkező közönséget. Az ünnep reggel kilenc órakor a római katolikus templomban istentisztelettel kezdődött. Utána külön vonaton utazott a vendégsereg Fehéregyházára, ahol már óriási tömeg várta őket. Az ünnepi beszédet Irsay József országgyűlési képviselő mondta. Beszédét éljenzéssel fogadták. A debreceni Petőfi dalkör éneke után Kéry Gyula, a Petőfi Társaság titkára, a Petőfi-ház hölgybizottsága nevében kétszáz száz piros rózsát hintett az emlékre. A Tulipánszövetség koszorúját báró Kemény Béláné tette le. Délután a segesvári Petőfi-szobornál folytatódott az ünnep. Vertán Endre országgyűlési képviselő tartott beszédet Petőfiről, majd szavallatok következtek. Este a városháza dísztermében vacsora volt.

— Az aradi ipartestület a munkásbiztosító pénztár ellen. Steigerwald Alajos elnöke alatt rendkívüli ülést tartott ma az ipartestület előljárósága. Az ülés tárgysorozatának főpontját az 1907. XIX. balesetbiztosításról és betegsegélyezésről szóló törvények novelláris módosítása és az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága határozatához való csatlakozás képezte, amelyben kimondotta, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztár részére székház építését szükségesnek nem tartja, dacára annak, hogy az állami munkásbiztosító hivatal a székház építésére a pénztárt felhívta.

Az ülésen Kádas Lajos dr. titkár felolvasta Hönig Ottó felhívásait, majd Hönig Ottó indokolta a rendkívüli előljárósági ülés összehívásának okait. Reinhart Gyula, a kereskedelmi és iparkamara alelnöke terjesztette ezután elő határozati javaslatát, kifejtve azokat az okokat, amelyek ezek elfogadását és az iparosság állásfoglalását szükségessé teszik. Az előljáróság egyhangulag magáévá tette Reinhart Gyula határozati javaslatát, amelynek lényege a következő:

Mondja ki a testület előljárósága határozatiilag, hogy az 1907. XIX. t.-c. novelláris módosítását, — a közrebozsított törvénymódosító novella tervezetben foglalt és az iparosok anyagi terheit nagy mértékben enyhítő rendelkezései miatt — sürgősen keresztül viendőnek tartja és e célból feliratilag fordul a magyar kir. kereskedelmi kormányhoz az irányban, hogy a közrebozsított tervezet törvényerőre emelése végett a fontos közgazdasági érdekek védelmére, legrövidebb idő alatt az országgyűlés elé terjesztessék. Mondja ki határozatiilag a testület előljárósága, hogy Barabás Béla dr. testületi ügyész útján kérvényileg fordul a magyar kir. kereskedelemügyi miniszterhez és felkéri, hasson oly irányban közre, hogy a figyelembe veendő körülmények mérlegelése után az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságának azon határozatát, amelyben a pénztár részére székház építését mellőzendőnek határozta — a munkásbiztosító hivatal jóváhagyja.

Indokát a testület előljárósága ezen határozatának egyrészt abban találja, hogy az iparosságra az 1907. évi XIX. t.-c.-ben előirt be- és kijelentések nagy adminisztrációs terhet rónak, amely az iparosságnak ez irányban képességeit már is meghaladja, ami az új pénztári székház felépítésével növekednék és a be- és kijelentések eszköz-lésével az iparosság terhére a törvényben előirt és jelentéktelennek látszó adminisztrációs költségek azonnal jelentősekké válnak, ha figyelembe vették az, hogy míg a pénztár jelenleg az ipartestület székházában foglalván helyet, az érdeklő iparosság a be- és kijelentéseket mind a két intézménynél, a munkásbiztosító pénztárnál és az ipartestületnél, egy helyütt, illetve egy épületben eszközölheti, míg a pénztár székházának felépítésével az iparosság ezen adminisztratív szempontból fontos kötelezettsége megkétszerezettik, — lévén az ipartestület és a munkásbiztosító pénztár egymástól távollevő épületekben elhelyezve — így a pénztár székházának felépítésével az iparosság adminisztrációs terheket lesz kénytelen viselni.

Minden tekintetben érdekes és a munkásviszonyok rendezése terén haladást jelentő indítványt fogadott el ezután a testület előljárósága, amely szerint a tanonczabadulások kiállítások keretében történjenek, amely gyakorlati szempontból azon jelentőséggel bír, hogy e kiállításokon a tanoncok jutalmazásával azoknak iparukban való haladására serkentőleg hat. Elhatározta Hönig Ottó indítványára az előljáróság, hogy a vesztőhely megváltására való gyűjtésre felhívja az iparosságot. Az ülés végén meleg ovációban részesítette az előljáróság Steigerwald elnököt és Gruber István előljárósági tagot azon alkalomból, hogy Gruber István fia, Bányász Henrik eljegyezte Steigerwald elnök leányát, Böskét. Az előljáróság nevében Reinhart Gyula üdvözölte az elnököt és Gruber Istvánt, ami az iparosság osztatlan lelkesedésével találkozott. Végül indítvány történt, hogy Kaszab Gézát az ipartestület th. főtítkárának megválasszák. A tagok úgy határozta, hogy e kérdésben a jövő előljárósági ülésen döntenek.

— József főherceg ajándéka a Nemzeti Múzeumnak. A kisjénő főhercegi birtokon nemrégigen igen érdekes római kori leletre bukkantak egy dombon való ásítás közben. A lelet a 11–12-ik századból származó aquamanile, amelyet József főherceg a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott. Az aquamanile teljesen jókarban levő bronz lovasalakot ábrázol, amelynek lovasa az akkori kor lovagruhájában, balkarján tojásalakú, hosszú pajzsával, fején a római sisak, a kancsó kupakjával szolgál. Az egész alak 35–40 cm. magas és annak idején az öblös kancsót viztartó edényül, vagy kézmosó kannál használhatták. A ló szája szolgál az edény kiöntőjével. A lovas háta mögött a lovon — nyilván a lovagi hűség jelképezéséül — egy kutya ül. A szinte művészileg kidolgozott szoboralak a múzeum régiségtani gyűjteményébe kerül, de egyelőre — helyszüke miatt — lehetetlen azt olyan módon elhelyezni, hogy a nagyközönség láthassa. A Múzeum igazgatósága most levélben köszönte meg a főherceg ajándékát.

— C emenceau Budapesten. Karlsbadból jelentik a Budapesti Tudósítónak: Clemenceau volt francia miniszterelnöknek, aki jelenleg gyógyhasználat céljából itt időzik, az a szándék, hogy ősszel nagyobb utazást tesz, a melynek során Budapestre is ellátogat. Clemenceau, aki sok év előtt már járt a magyar fővárosban, legközelebb közgazdasági és szociális tanulmányokat folytat és tapasztalatait könyvben akarja megírni. Utazása, amely Budapestről alkalmasint elvezeti a Balkán félszigetre is, e tanulmányokkal áll összefüggésben.

— Nagy katasztrófa egy népiünnepélyen Drezdából táviratozzák: Az itteni országos népiünnepélyen, amely néhány nap óta tart, — ma este 6 órakor nagy tüzkatasztrófa történt. A népiünnepély területén a tüzvész idején vagy ötvenezer ember tartózkodott. A tűz az egyik kinematográf színházban ütött ki és *tíz perc múlva az ünnepély egész színtere lángokban állott.* Oriási pánik ütött ki a mindenfelől kimagasló lángok láttára. A nők és gyermekek fejvesztve, jajveszékelve szaladgáltak a veszedelem közepe. Katonák seregkedtek a tüzoltóknak az oltási munkálatokban. A tüzet csak este 8 órakor lehetett lokalizálni. Megállapították, hogy a katasztrófának 9 halottja és 45 sebesültje van. *Késő éjjel* táviratozzák Drezdából: Hivatalos jelentés szerint a tüzkatasztrófának *hatvan könnyű sebesültje* van, halott egy sem. Több személyt eddig még nem találtak fel.

— A magyar vasúti zóna évfordulója. Tegnap volt huszadik évfordulója annak, hogy Baross Gábor a zónarendszert valósította meg a magyar vasúton. Ez alkalomból a kereskedelmi miniszterium és államvasutak igazgatóságának küldöttsége megjelent a Baross-szobornál, ahol Sztéryni József államtitkár helyezte el a miniszterium nagy babérkoszoruját, melynek szalagján ez a felírás olvasható: *A zónatarifa nagyszerű megalkotója emlékének.* — *A m. kir. kereskedelmi miniszterium.* Az államvasutak koszoruját Marx elnökigazgató-helyettes helyezte a szobor talpzatára.

— Aki nem köszön a főispánnak. Szunyogh István, Bihárvármegye közigazgatási gyakoronoka, akit 200 koronára büntettek azért, mert nem köszönt a főispánnak, ma lemondott állásáról. A lemondólevelével összesen két sor s ebben a belügyminiszter döntését jogtalanul mondja Szunyogh István s e szerint jogtalan döntést adja a lemondás okául. Glac Antal főispán el is fogadta a lemondást és azonnal intézkedett a megüresedett állás betöltése iránt.

— Papp Miklós dr. halálához. Ószinte részvétellel emlékeztünk meg lapunk vasárnapi számában Papp Miklós dr. ügyvédjelölt haláláról. Papp Miklós dr. korai elhunyt mély sajnálkozást keltett mindenütt, ahol a szimpatikus fiatal embert ismerték és a legbensőbb részvétellel vették körül ismerősei a mélyen sujtott családapát, aki rövid néhány hét leforgása alatt elvesztette hitvesét, eltemette nővérét és most sirba tette egyedüli reménységét: egyetlen fiát is. A sorscsapásoktól kegyetlenül sujtott apa az alábbi gyászjelentést adta ki fia haláláról:

Rövid pár hét alatt már harmadizban kell éreznem az Isten sujtó kezét. Előbb elvesztetem szívem boldogságát: a feleségemet, utána az öfefeletti bánatában elhunyt nőtestvérem, most pedig megfosztott a sors egyetlen reménységemtől, fiamtól, akiben biztam, akitől reméltem, hogy szegénységgel, küzdelemmel és bánattal teljes életemben az 5 előmentelén, az 6 feltett reménységeimnek megvalósulásában kárpótlást, vigasztalást, örömet fogok találni. Nem így történt. F. év és hó 31-én déli egy órakor meghalt az én büszkeségem, az én szeretett gyermekem, az illetők igaz szívű testvére, sógora és rokona Papp Miklós dr. ügyvédjelölt. 27 éves korában, alig öt napig tartó súlyos, de békével tört szenvedés után, ártatlan lelkét el látva az égi utra valóval: az Ur testével és vérével. Az én fájdalom nagy és örökkévaló. Nem létezik balszam, mely azt enyhíteni tudná. Csak abban vigasztalódom, hogy nemsohára viszont fogom látni. Halhatatlan lelkéért az engesztelő szent misét augusztus 3-án reggel 7 órakor mutatjuk be a Mindenható Istennek az irgalmas nővérek templomában. Kérem pályatársait, kérem az ifjúságot, kérem barátait és tisztelőit, hogy a végtiszűségadásán jelenjenek meg. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— Halálozás. Leleszi Vincze Mihály, a Ferenc József-rend lovagja és a battonyai római kat. egyház kegyura július 30-án délután, életének 72 ik és boldog házasságának 53 ik évében hirtelen elhunyt Battonyán. Augusztus 3-án 1-én délután 4 órakor nagy részvét mellett temették el a battonyai római kat. temetőben levő kápolnából a családi sírboltba.

— A békéscsabai zászlóaffár. Néhány nappal ezelőtt részeg katonák zászlóbotrányt rendeztek a békéscsabai állomáson. Vig András aradi vonatvezetővel összeszóalkoztak a vasúti kocsik ablakából kidugott fekete sárga és magyar nemzetiszínű zászlók miatt. Vig András követelte a katonáktól, hogy a zászlókat vonják be, mert nem tudja a vonatban ellenőrizni kötelességét. A katonák csak a magyar lobogót vonták be, a fekete sárgát nem. Mikor pedig Vig a kidugott másik lobogó bevonását is követelte, a részeg és feldühödött katonák szétépték a magyar tikolort. Így írja le a békéscsabai zászlósértést ma Vig András egy fővárosi laphoz intézett levelében. Ezzel szemben hivatalosan ezeket jelentik Békéscsabáról: A lapokban közölt zászlósértés dolgában Szemere Kálmán békéscsabai állomásfőnök úgy nyilatkozott, hogy zászlósértés nem történt. Tény, hogy a katonák a kupé ablakából kidugtak két zászlót, egy nemzetiszínűt és egy sárga-feketét, mert Vig András vonatvezető nem engedte meg a zászlók kitűzését. A magyar zászlót nem tapasztalták le. A főnök engedelmével azután ismét kitűzték a zászlókat. Kétegyháza a esendőrök jegyzőkönyvet vettek föl az esetről.

— Petrás Sári balesete. Egy kassai újság már körülbelül 2 héttel ezelőtt megírta, hogy Petrás Sári színésznőt Abanyszabolcon az a baleset érte, hogy egy lóról leesett. Egy fővárosi lap ma azt írja, hogy a baleset tegnap érte és azt, hogy Petrás élet halál között lebeg. A hír első állítása nem szorul cáfolatra, a másodikra nézve pedig a színésznő környezetétől tudják meg, hogy Petrás Sári, hála istennek, nem érte komoly baleset. Leesett a lóról és meghorzsolta a lábát. Igen jól érzi magát és boldogan olvassa a róla szóló híreket, jeleit annak a baráti jóakaratra, hogy nem engedik elfelejteni.

— Korvin főhadnagy az orosz cár előtt. Cherbourgól táviratozzák: Korvin főhadnagy ma bemutatta zseniális találmányu motoresónakját az orosz cári párnak. Korvin, Fallieres francia köztársasági elnök meghívására utazott Cherbourgba, ahol a cári pár, a köztársasági elnök és számtalan előkelőség jelenlétében néhány gyönyörű utat tett meg Riehet rendszerű motoresónakjával. A produkeió után Fallieres elnök Korvin főhadnagyot bemutatta a cárnénak és a cárnak. A cár ezekkel a szavakkal fordult Korvin főhadnagy felé:

— *A siker teljes, gratulálok önnek!*

A cár ezután végignézte még a sikló csónaknak több gyakorlatát, majd barátságosan elbucszott Korvin főhadnagyotól.

— A levegő harcosai. Kölnből jelentik: Az egész város lázban várja Zeppelin II. léghajó megérkezését. Az idenforgalom igen nagy. Számos angol hírlapíró érkezett a városba. Zeppelin gróf léghajó utját Kölnben ugyanazon az uton fogja megtenni, amelyen 1870-ben mint fiatal vezérkari tiszt a franciák vonalán át vakmerő felderítő lovaglást végzet. A frankfurti léghajó kiállítás igazgatósága közölte, hogy a Zeppelin II. Majnafrankfurtból hétfőn reggel nyolc órakor száll fel és indul Kölnbe. Itt a léghajó megérkezését csak a délutáni órákban várják. Párisból táviratozzák: Bleriot kijelentette, hogy repülőgéppjével kész versenyezni Wrighttel. Wright az ajánlatot valószínűleg nem fogadja el.

— Elhunyt tábornagy. Salzburgból táviratozzák: Latscher báró tábornagy, volt osztrák-magyar Landwehr-miniszter ma itt szív-szélhűdés következtében meghalt.

— Eljegyzés. Bányász Henrik tanár, aradi előkező iparos, eljegyezte Steigerwald Bözsét, Steigerwald Alajos butorgyáros, az aradi ipartestület elnökének kedves leányát.

— Kell Manó cég ajánlja kitűnő minőségű barisnyait és kezyűit. Telefon szám 673.

131

— Az orosz trónörökös betegsége. Berlinből táviratozzák: A Vossische Zeitung pétervári jelentése szerint orosz körökben hire jár, hogy a cárevics részére gyógykezeltetése miatt a Krim félszigeten palotát vásárolnak. Az orosz trónörökös lábán esonttuberkulózis mutatkozott.

— Milliós amerikai nők európai házassága. Ismeretes az amerikai lapoknak az a heves s mindig megújuló támadása, amelylyel az amerikai milliárdos és milliós leányoknak európai emberekkel való házassága és Európába való költözködése ellen küzdenek. Az amerikai misszetket azonban nem riasztják vissza ezek a szemrehányások s ma holnap már — mint egy nagy new-yorki lap gunyosan megjegyzi — alig marad ott hon milliós leány. Ez a lap, a *World*, most felsorolja azokat az amerikai nőket, akik milliós hozományokkal európai arisztokrata férjhez szereztek maguknak. A díszes statisztika közül ime néhány nev: Roxburg hercegné (Grolet May) tíz millió dollárral, Marlborough hercegné (Hamersley Lillian) négy millióval, Manchester hercegné (Zimmermann Helen) egy millióval, Valencay hercegné (Morton Helen) fél millióval, De la Rochefoucauld hercegné (Mitchell Mattie) fél millióval, Dino hercegné (Stevens asszony) fél millióval, Colonna hercegné (Mackay Évi) egy millióval, Hatzfeld hercegné (Huntington Klára) egy millióval, Boucaccio hercegné (Field Erzsébet) egy millióval, Chaimy hercegné (Ward Klára) fél millióval, Salm-Salm hercegné (Jay Ágnes) fél millióval, Auersperg hercegné (Hagard kisasszony) fél millióval, Castelaue grófné (Gould Anna) hat millióval, Festetics grófné (Haggin kisasszony) fél millióval, Curzon lady, a nemrég meggyilkolt indiai alkirály özvegye (Seiter Mária) két millióval, stb. stb. E lap szerint még körülbelül hatszáz gazdag amerikai nő szerzett nagy hozományt Európában férjhez.

— Az olasz királyné vonatja. Rómából táviratozzák: Az az udvari vonat, amelyen Margit özvegy királyné utazott Rómából Genuába, 3 katonát elgázolt. A katonák közül egy meghalt, kettő súlyosan megsérült.

— **Házasságok.** *Raucher Emil*, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főtisztviselője tegnap házasságot kötött *Aradon Szilasi Zelma* kisasszonnyal.

Róna Lajos, A Nap belső munkatársa, vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta esküvőjét a szegedi zsinagógában *Rosenfeld Olgával*, *Rosenfeld Nándornak*, a villamos közúti vasut vezérigazgatójának bájos leányával. A polgári házasságkötés fél 11-kor volt.

— **Csernoch püspök és a nők.** *Csernoch János dr.*, a csanádi egyházmegye püspöke, mikor Szent Gellért utódja lett, először is szigorúan fogta a moralist. Eltekintve attól, hogy synodalis, papi vizsga nélkül nem nevez ki plébánosokat, még adminisztrátorokat sem. — *nem szívesen látja, ha a plébánosok ötven évnél fiatalabb házvezetőnőket tartanak a paróchián.* De egyébként is nagyon félti papjait. A kis papok ez évi fölvételén történt, hogy egy jelentkező ifjút a konzisztórium nem atánlott fölvételre.

— Nos, és miért nem jó papnak? — kérdi a püspök a referenstől.

— Kánoni akadály miatt.

— És az?

— Nagyon — csunya.

— Csak tessék fölvenni — szólt a püspök mosolyogva — legalább békében hagyják a — nők.

— **Tragikus halál Siófokon.** Siófokról táviratozzák: Nagy riadalmat okozott a tóparton ma délben *Marton Jenő* ismert fővárosi építész-mérnök hirtelen halála. *Marton* fürödni készült, de alig hogy a vízbe lépett, hirtelen rosszul lett fogta el. Segítségért kiáltott, mire hozzásiettek és kivitték a partra, ahol összeesett és elvesztette eszméletét. Néhány perc múlva, anélkül, hogy magához tért volna, meghalt.

— **A gróf ur „sofförje“.** Budapestről jelentik: A minapában a *Laurin és Klement Semmelweis-utcai* automobil-telepére beállított egy fiatalember és ezeket mondta *Herskovits* üzletvezetőnek:

— Kérem, én *Wass Géza* gróf sofförje vagyok. A gazdám egy jófajta gépet akar most vásárolni és rám bízta a kocsik kiválasztását. Mielőtt azonban körülnéznék itt a kocsi-szinben, figyelmeztetem, hogy én a vételár öt százalékára igényt tartok.

— Ezer örömmel adok önnek províziót, csak legyen meg az üzlet — válaszolt a kereskedő.

A „sofför“ hazament és két nap múlva újra jelentkezett. Ezuttal egy *Mechlovits János* nevű ural, aki azt mondta, hogy *Teleki Imre* gróf intézője és szándéka egy automobil vásárolni ura számára. Ki is választott mindjárt egy *Mercedes-gépet* és kérte, hogy az üzletvezető engedje próbautra a gépet. Ennek a kereskedő örömmel tett eleget. A próbaut sikerült és meg is alkudtak 30.000 koronában.

A „sofför“ megint megszólalt:

— *Vass* grófnak már nem kell automobil, de azért igényt tartok a provízióra, mert *Mechlovits* urat én hoztam ide.

Herskovits üzletvezető azonnal átadott 50 koronát az üzletvezetőnek és várta a vételarat. Másnap valóban jelentkezett is *Teleki* gróf megbízója két, a gróf által aláírott 15—15.000 koronáról kiállított váltóval. Az üzletvezető erre följelentést tett a rendőrségen, ahol kiderült, hogy *Mechlovits* jóhiszeműleg járt el, ellenben a sofför, egy *Eckmayer József* nevű egyén a kereskedőt is, őt is becsapta. A detektívek utána mentek, de a szélhámos neszét vette a bajnak és eltűnt. Keresik.

— **Kardpárbaj** Az egyik Rákóczi-uti szálloda éttermében összeszólkóztak *Révai Tibor* földbirtokos és *Harkányi Nándor* építész. Az ügy lovagias tőrre terelődött s a párbajt ma reggel vívták meg karddal a kispesti határban igen súlyos föltételek mellett. *Révai* a karján könnyen, *Harkányi* a mellén súlyosan sérült meg. Segédek voltak: *Trenka Guidó* kapitány, *Daruvári Imre*, *Vida Tibor* és *Hajók Nándor*. A sebesült *Harkányit* bekötötték és lakására szállították. Párbaj után a felek nem békültek ki.

— **Öngyilkos banktisztviselő.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délután az *Üteg-utca* 56. számú házban szíven lötte magát *Pöll Amália* bankhivatalnoknő. A golyó nyomban megölte. Az öngyilkosság oka szerelmi bánat.

— **Merénylet egy vonat ellen.** A 701. számú személyvonat, amely tegnap este 8 óra 5 perckor indult a nyugati pályaudvarról *Orsovára*, utasokkal tulzsufolva indult utnak. A vonatvezető ébersége mentette meg a pusztulástól az utasokat s a katasztrófának áldozata csupán a mozdony. Amikor a személyvonat *Nyársapát* állomás előtt egy kis hidon áthaladt, észrevette a mozdonyvezető, hogy a sineken gerenda-torlasz van keresztbe fektetve. *Villám* sebességgel fékezett, de azt már megakadályozni nem tudta, hogy a mozdony a barrikádba ne ütközzék. A mozdony nekiszaladt a töltésnek és felfordult. *Derék acélrudja* ketté roppant s oldalt berült a vonatnak két szertárkocsija is. Az utasok közt irtózatossá pánik tört ki. Jajgattak és ordítottak, bár közülök senkinek baja nem esett. A közlekedő órházból kértek aztán segélymozdonyt *Ceglédre* s hozzáfogtak a torlasz eltakarításához, ami hozzávetőleg négy óráig tartott. A segélymozdony a *ceglédi állomásfőnökség* kiküldöttével hajnali három órakor érkezett meg s nyomban konstataáltak, hogy a személyvonat ellen merényletet terveztek. Az egész környék csendőrségét mozgósították a bűnösök felkutatására.

— **A szerelmes vendéglős.** *Piskiről* írják: Véletlenségből eme kedves kis szerelmi kaland nem *Piskin*, hanem ennek határában játszódott le. *Hunyadvármegye B. községének* lakói nagy szenzációra ébredtek fel egy verőfényes szép nyári napnak reggelén. Összedugták a fejüket azok a jó szomszédok, kik mindenkor tudnak valamit, egymásnak adták tovább a községben történt legújabb eseményt, hogy *M. vendéglős* megunta az egyhangu életet, éjnek idején megszökött szerelmével, a vendéglő csodaszép kasszatünderével. És az egyszer tényt fecsegték el a szomszédok egymásnak. Mert *M. ottani vendéglős*, ki már ide s tova az 50 év felé jár, egyik unalmas hétköznapon *Olga* előtt — így hívták a kassza bájos tündérét — feltárta szívének titkait s rövid turbékolás után éjnek idején közös elhatározással hűvösebb éghajlatra költöztek.

— **Grófné és komornyik.** Egy gazdag budapesti kereskedő leánya férjhez ment egy elszegényedett francia grófhoz. Nem szerették egymást, de a leány grófnő akart lenni, a gróf pedig apósa pénzével akarta megaranyozni kopott, kilencévi koronáját. Röviddel a házasság után már mindennapos volt a méltóságos házban a perpatvar. A gróf folyton polgári származását lobbantotta felesége szemére. Az asszony egyideig tűrte ezt, aztán dühbe jött és megcsalta az urát a — komornyikkal. Néhány hónappal később a grófné édes titkot sugott az ura fülébe s nyíltan megvallotta, hogy a titoknak a komornyik a nyitja. A gróf nagy jeletet rögtönzött, botránnyal, válással fenyegetőzött, de később, mikor eszébe jutott, hogy válás esetén az asszony magával viszi a pénzt is, belenyugodott sorsába, de a komornyikot elcsapta.

— **Ügy!** — szólt az asszony — most rendben vagyunk. Most már nemcsak a felesége lesz polgári származású, de a fia meg egyenesen parasztvér. Remélem, hogy most már — ha másért nem, hát a tulajdon fia kedvéért — maga is demokratikusabban fog gondolkodni kissé...

A nemes gróf nyelt egyet, az apósa pénzszerényeire gondolt és hallgatott. S most csendes rezignációval várja a családjába csöppent kakukfiókat.

— **Vizsgálat két városi tisztviselő ellen.** *Lapunk* vasárnapi számában megírtuk, hogy *Varjassy Lajos* polgármester eljárást indított két városi számvevősegi tisztviselő ellen a számvevőségénél talált szabálytalanságok miatt. Illetékes helyen szerzett információk alapján közölhetjük, hogy az eddigi vizsgálat után konstataálható, hogy a két tisztviselőt csak kisebb mérvű mulasztás terheli. A tisztviselők apróbb kezelési szabálytalanságokat követtek el. Bizonyítja ezt az is, hogy a szóban levő tisztviselőket, akik különben szorgalmas hivatalnokai a városnak, még nem helyezték át a számvevőségétől.

— **Csak hidegvér!** Budapestről írják: *Zajos* éjjeli jeleneteiről eléggé hírhedt vendéglőben történt. A kezdet a rendes összeszólkózás, kilökés, dulakodás. Az utcán folytatódik a csete-paté. Mi természetesebb: — azonnal nagy csődület. A bámész tömeg egyhangu zugásából egyszerre kiesett a kiáltás:

— *Tolvaj! tolvaj!*

Az egyik szemlélőnek a zsebéből kilopták a tárcáját. A tolvaj szaladni kezd, utána a hajszolók serege.

— *Fogjátok el! fogjátok el!*

A tolvaj besurrant egy mellékutcába, ott kissé meglapul. Az üldözők mellette vágatnak el. Erre a tolvaj is belevegült a tömegbe és a legjobban 6 kiabál:

— *Ott szalad! Fogjátok el! Tolvaj!*

A tömeg lassankint elszéled, kisebb csapatokba verődve tárgyalják az esetet. A tolvaj nyugodtan ott sétál közöttük. Az egyik fiatal ember azonban ráismer:

— *Itt a tolvaj! ez a tolvaj!*

A tolvaj mintha nem hallaná, nyugodtan nézi a hirdetési oszlopot.

— *Igen! igen! ez a tolvaj! ismétli a fiatal ember.*

A tolvaj hidegvérrel megfordul.

— *Én reám vonatkozik ez? Hogy mer ilyent mondani! Micsoda vakmerőség ez, — kiabálja dühösen. Mégis csak disznóság!*

A határozott fellépés imponál, — mindenki habozik. A tolvaj pedig lassu léptekkel, méltóságteljesen tovább megy a következő utcáig, ott befordul és — szaladni kezd, ahogy tőle kitelik.

— **A vesztőhely megváltására.** A tizenhárom vértanu kivégzési helyének megváltására befolyt újabb adományok: Eddig befolyt 35690 kor. 23 fillér, *Pöstyéni jár. főszolgabíró* 9 kor. 10 fillér, *Técsői főszolgabíró* 13 kor., *Váli főszolgabíró* 200 kor., *Kiszombori segélyegylet* és szövetkezet 45 kor. 20 fillér, *Topánfalvi körjegyző* 15 kor. 20 fillér, *Patróc község* 10 kor., *Vajdahunyad város* 30 korona, *Héger Nándor Csősztelek* 10 korona, *Bakabánya község* 20 korona, *Ujbánya község* 43 kor. 40 fillér, *Túróc vármegye* 200 kor., *Tiszalóki főszolgabíró* 112 kor. 40 fillér, *Hidaskürt község* 5 korona, *Törökszázok község* 2 kor., *Marosvásárhelyi ügyvédi kamara* 33 korona, *Füzéri járás főszolgabírája* 28 kor. 70 fillér, *Nyék község* 5 kor., *Cservenka község* 10 kor., *Egri járás főszolgabírája* 31 kor. 10 fillér, *Esztergom vármegye alispánja* 39 kor. 80 fillér, *Juhász László ref. lelkész*, *Győrtelek* 11 kor. 20 fillér, *Magyarkezi község* 2 kor., *Győri magántisztviselők otthona* 13 kor., *Kiskunfélegyháza község* 10 kor., *Kossuth község (Pozsony m.)* 5 kor., *Rákosszentmihályi kaszinó* 10 kor., *Nagyvárad-réti függetlenségi kör* 20 kor. 50 fill., *Csormajás főszolgabírája* 27 kor., *Esztergommege adománya* 100 kor., *Szombathelyi járás főszolgabírája* 125 kor. 38 fillér, *Kézdivásárhely város* 20 kor., *Makay Zoltán Várpalota* 50 kor., *Ungvármegyei gazdasági egyesület* 10 kor., összesen: 36.957 kor. 21 fillér.

— **Csalás Dungyerszky Bogdán** nevével. A budapesti főkapitányságra tegnap a zentai ügyészségtől távirat érkezett, amelyben felhívják a budapesti rendőrséget, hogy *Weisz Vilmost* és *Mandics Edét*, akik *Cottely* budapesti körjegyzőnél mint *Bezni Emil* személyazonosságú tanui szerepeltek és azt *Dungyerszky Bogdán* mondották, helyezze a rendőrség őrizet alá. Egyben arról értesítik a rendőrséget, hogy *Bezni Emil* csendőrök kíséretében elindították Budapestre. — A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket és *Egry Péter Pál* rendőrkapitány előállította ma reggelre *Weisz Vilmost* és *Mandics Edét*. Délelőtt a csendőrök behozták *Bezni Emil*t, akinek kihallgatását *Egry kapitány* azonnal megkezdte. *Bezni* azt vallja, hogy őt *Mandics* bírta rá arra, hogy *Dungyerszky Bogdán* gyanánt szerepeljen. A kihallgatások valószínűleg sokáig fognak eltarthatni, ezek befejezésével letartóztatások várhatók.

— **Kossak** csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. *Weitzer János-utca* 3. sz. Telefon 657. 2811

— Bérkocsi és lóvasut karambolja. Vasárnap este az Andrássy-téren nagy ribilliót okozott egy részeg bérkocsis garázdálkodása. Riszta János bérkocsis a Központi-kávéház előtt kocsijával nekihajtott a 17-es számú lóvasutnak. A lóvasut elütötte az egyik lovat, úgy, hogy ez a kerekek alá esett, amelyek keresztül mentek rajta és agyonzúzták.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bér- és lóvasut gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Széna-Liget. Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budaörsi utca 8.

A röplő komikusok.

Dési Alfréd — és Faludy.

*

A röplőgépek korát éljük. A Wright testvérek, Bleriot, — Latham már játszi könnyedséggel uralkodnak a repülőgépekkel a levegő titokzatosan szép, grandiozus birodalmában. Nem csoda, hogy a franciák és amerikaiak világtörténelmi fontosságú sikerei a művelt népek összes nagy gondolkodóit arra készítették, hogy tudásukat, képzettségüket, ötleteiket a repülés problémájának szolgálatában értékesítsék, hogy előrevigyük a repülőgép tökéletesítésének, a levegő végleges meghódításának nagy és szent ügyét. Így járt Dési Alfréd is, a nagyváradi Szigligeti színház népszerű komikusa, az „Atalanta“ érdekes görög színmű zeneszerzője is.

Teljesen rabul ejtette a repülés problémája és Faludy Károly aradi komikussal együtt, titokban, a legszigorubb zárkózottság mellett azon fáradoznak, hogy ők ketten találják fel a még Bleriot repülőgépénél is tökéletesebb, biztosabb sikerű első magyar repülőgépet és így ők legyenek dicőséges feltalálói a magyar monoplannak, amelyet Dési Alfréd nagyszerű színjátékáról: Atalantának neveznének el.

Dési Alfréd azt, hogy ő repülőgépen dolgozik, hogy ő új szindarabjainak, melódiáinak komponálása mellett gyönyörű fantáziákat sző az Atalanta repülőgép egyszerű levegőútjairól, — a legnagyobb titokban tartotta idáig. Senkise tudott róla. Nagyváradon is csak véletlenül tudták meg és a legnagyobb csodálkozással hallották, hogy a Dési—Faludy-féle repülőgéptervét már komoly szakemberek és még komolyabb pénzemberek támogatják.

Egy nagyváradi hírlapíró felkereste a szerzőlégújást: Dési Alfrédet Nagy Sándor-utcai csendes magányában. Epen furt, faragcsált Dési. Repülőgép modelljén dolgozott. A Dési—Faludy-féle tervről a legnagyobb készséggel beszélt a fiatal feltaláló, a bátor légúj, az érdekes zeneszerző.

— Látja — ugymond — monoplán modellje felé fordulva, amely kis alumínium szerkezetével ott ült a szoba közepén, ez után készült majd az Atalanta-monoplán. Tulajdonképpen ez nem más, mint a Faludy kollégám repülőgépének a tökéletesítése. De mondhatom, hogy tökéletesebb lesz, mint akár a Latham, akár a Bleriot-féle repülőgép

— Miért? Nagyon egyszerű a válasz. Mert az Atalantát csavarmotor hajtja. Csavaros erők tart-

ják fenn és védik meg a szél, az eső, a vihar ellen. Nagy, óriási szárnya lesz, de ez úgy működik majd, mint a sirály szárnya. Egyenesen, gyorsan fog repülni. A motorokat, a csavarmotorokat benzinalgoid rendszerű járgányok fogják hajtani és a nagy sirályszárnyak a járgányok átmérőinek megfelelően motorikus dispozióval fognak azokba a propeller rendszerű Marconi vezetékekbe belekapcsolódni, amelyek a benzinalgoid járgányokkal természetes és okozati összefüggésben vannak.

Röviden szólva, ez az Atalanta csavarmotorjának a leírása. Egyszerű, primitív, mint minden igazi nagy találmány. — Végül még elmondta Dési, hogy még két hónapig tökéletesíti gépét, azután tudós szakértők előtt fel fog szállani és a Nagyváradról Konstantinápolyig vezető utat óhajtja megtenni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, augusztus 2.

Készáru: Kínálat, vételkedv mérsékelt, 15 ezer mm. 5—10 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.06—7.07	7.18—7.09
Buza 1909. októ erre	13.70—13.71	13.71—13.72
Buza 1910. áprilisra	13.91—13.92	13.92—13.93
Rozs 1909. októberre	9.92—9.93	9.92—9.93
Zab 1909. októberre	7.57—7.58	7.60—7.61

Zárul 5 órakor

Osztrák hitelrészvény 845.25
Magyar hitelrészvény 754.74

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. augusztus 3-án, kedden:

1. Az aggszü: öröksége. Bohózat. — 2. Chamoni sporok. Természet után — 3. Az elváltozott ló. Kacagató — 4. Bobi mint vigasztaló. Eltekép. — 5. Főttékeny férj. Bohózat. — 6. Vesztaaszüzek. Színes látványosság.

7. Angellika nővér.

Dráma. Irta: Pierre Weber. Blóadják párisi művészek.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyűlökezőred zenekara játszik. — Cukraszau.

NYILTTÉR.*

Kiadó úri lakás.

Szabadság-tér 3. sz. a. kiadó

a II. emeleti utcái lakás, mely áll: előszoba, öt szoba, egy alkóv, fürdőszoba, konyha, cseléd-szoba és kamrából — **teljesen ujonnan berendezve, új parketta, új festés, új konyha és fürdőfelszereléssel, stb stb**

Tudakozódhatni:

Dr. Reisinger Ferenc

ügyvédi irodájában. 2803

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

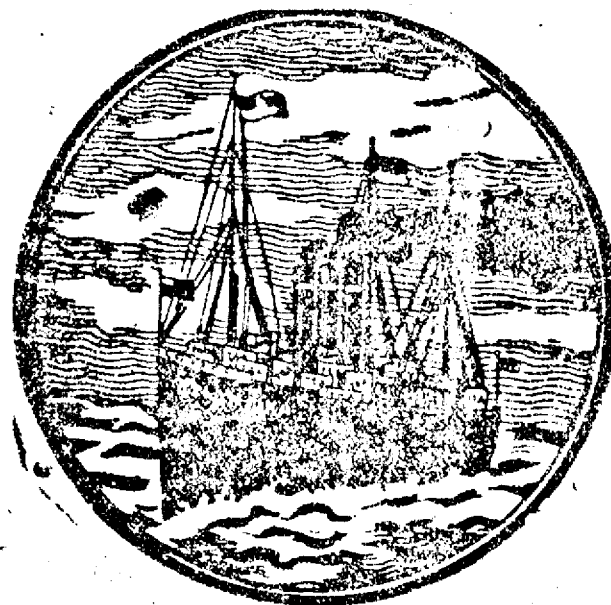
Atlantika

kávé és tea behozatalnál

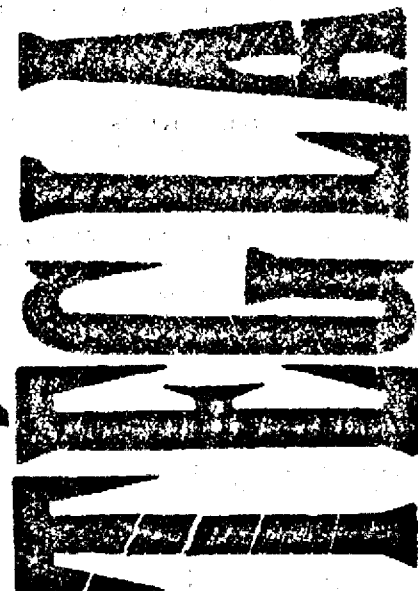
kapható.

421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrássy-tér 20. Fischer Elő-palota.
Városi és megyei telefon 809.

Pollak Sándor

körkemenese téglyárában 2

Mikalán

Gyári telefon 515. Városi telefon 206.

Lakás: Erzsébet-körut 37.

Pénzt

1743

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyö-
* * * sebben közvetít * *

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiók posta * * * mellett. * *

Ujítás.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy
80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram
kiegészítésül

ujdonsági osztályt

létesítettem, melyet olyképen vezetek, hogy
ezentúl minden ujdonságot 15—25 példányban bocsátok az olvasó közönség rendelkezésére.
Célom, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessenek.

Ez új osztály létesítésével lehetővé tettem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Éz egy-két hónap mulva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyis bekötetlen állapotban adok olvasásra, megvételre mélyen leszállított árral bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére.

Ugyanezen ujítást

zenemű-kölcsönző intézetemre
is kiterjesztettem.

Egyben van szerencsém üzletem

papir- és írószerek

részét a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani. Azáltal, hogy a legelőkelőbb gyárakkal létesítettem közvetlen összeköttetést, — papirkereskedésem **irodák és hivatalok részére legelőnyösebb beszerzési forrást képez.**

Levél- és írópapirok, írószerek, írógépkellékek, üzleti könyvek, u. m. i. strazzák, másolókönyvek és irodai felszerelések gyári raktára. Különlegességek irodai cikkekben.

Névjegyek és levélpapirok a legmodernebb és legtisztább kivitelben kaphatók. Képes levelezőlapok nagyban és kicsinyben. Minden könyv és zenemű-ujdonság raktáron. Nagy választéku antiquarium. Divatlapok és folyóiratok előfizetése.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz-palota.)

Telefon szám 885.

Aradvármegye alispánjától.

12169/1909. szám.

Tárgy: Aradvármegye papir- és írószerek szükségletének biztosítása az 1910., 1911., 1912., 1913., 1914. és 1915. évekre.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Aradvármegye alispáni hivatala az 1910., 1911., 1912., 1913., 1914. és 1915. évi papir- és írószerek szükségletének biztosítása céljából 1909. évi augusztus hó 28. napján d. e. fél 12 órakor a vármegye alispáni hivatalában nyilvános írásban versenyárgyalást fogok tartani.

Erről a versenyezni óhajtókat azzal értesitem, hogy ajánlataikat minták becsatolása mellett a versenyárgyalás napjának d. e. 10 órájáig hozzám okvetlenül mutassák be, mert elkésve érkező, vagy pótajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlathoz mellékelendők az aradi kir. adóhivatalnál 200 korona bántópenz letételét igazoló hivatalos nyugta, a mennyiben pedig a versenyező a tárgyalást kiíró hatósággal szállítási viszonyban még nem állott volna, szállítóképességét és megbízhatóságát igazoló illetékes kereskedelmi és iparkamarai bizonyítvány és végül mert a szállítás teljesen és kizárólagosan honi gyártmányú cikkekből történhetik és azoknak magyar honos munkások által feldolgozottaknak kell lenniök, az ezen körülményt igazoló okmányok.

Olyan ajánlat, mely a kiírt szállítványnak csak egy részére vonatkozik, figyelembe nem vétetik.

Az ajánlatok pecséttel lezárt sérületlen borítékban közvetlenül, vagy postán nyújtandók be s a borítékra az ajánlat tárgya feljegyzendő.

Világosan kitüntetendő, hogy szállító a szállítási feltételeket ismeri, valamint kitüntetendők az alant felsorolt minőségű és súlyú cikkek egységárai is.

1. A szállítandó cikkek évi kifizetendő készpénz értéke mintegy 3500 koronát tesz ki és a következőkből áll:

14 kg. súlyú sűrű, famentes és 12 kg. súlyú zöld, famentes okmány fogalmazó papir, 14 kg. súlyú fehér, finom papir, 18 kg. os miniszteri papir, nagy alaku és rendes iv alaku diósgyőri papir, 32 kg. os itatópapir, 60 kg. os hártya csomagoló papir, pecsét-ostya, pecsét viasz, fekete írón (tucatanként színes írón, antracén tinta literenként) kötő zsinog (kg.) író toll (dobozonként) tollszár, vörös tinta, autograph, chapirograph tinta, mézga oldat, kék bélyegző, festék, kisebb nagy és nagyobb levélboríték 1000 darabonként (47., 99. és 100-as.)

Minden egyes cikkekből minta mellékelendő az ajánlathoz.

2. A vállalkozó köteles sürgősen szükséges cikkeket azonnal, legkésőbb azonban a megrendelésől számított 8 nap alatt a kezeléssel megbízott vármegyei kiadónak beszállítani.

3. A kifogástalanul és pontosan teljesített szállítások után esedékes és kifizetendő összegek a versenyárgyaláskor kikötendő és szerződésileg megállapítandó egységárok figyelembe vételével az aradt m. kir. adóhivatalnál fognak negyedévenként kiutalványoztatni és a vállalkozó szabályszerű nyugtájára kifizettetni.

4. Vállalkozó a szállítások pontosságáért és kifogástalanosságáért elsősorban óvadékával s azonkívül pedig teljes vagyonával felelős.

5. A fentebb említett időben megtartandó versenyárgyaláson az ajánlatottevők, vagy azok igazolt meghatalmazottja akadálytalanul megjelenhetnek, azonban a már benyújtott ajánlatokban ez alkalommal sem pótlást, sem módosításokat nem eszközölhetnek.

6. A vármegye fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül teljesen szabadon választhasson.

7. Az ezen ügyből eredő összes bírály és netaláni egyéb költségek kizárólag azon vállalkozót terhelik, kinek ajánlata elfogadtatott.

Arad, 1909. évi július hó 28-án.

Az alispán távol:

Schill,
főjegyző.

APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Egy csillagos

homloku sárga két éves csődör csikó két hátsó lába kesely, Horváth Imre kovaszinczi földbirtokos tanyájáról elszaladt, megtaláló illő jutalomban részesül. 2807

Házmesternek

ajánkozik középkori házaspár. Cim a kiadóban. 2810

Egy magányos uri ház

gyümölcsöskerttel több évre bérbeadó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2805

Képkiaúsítás

Raktáromban felhalmozott több ezer művészi képet heliogravurált, fény, olaj és színnymatot valamint a most alkalmi vétel folytán birtokomba jutott **művészi rézmetszeteket** melyen leszállított áron **kiárusítom. Bloch H.** papírkereskedése Arad, Adrássy-tér Salac-u. sarok. 1215

Az általunk

Gurahonczon f. hó 4-én d. u. 3 órára hirdetett faszén árverés nem tartatik meg. Kornis Testvérek. 2821

Jómenetű,

régóta fennálló női kalapüzlet családok előnyös feltételek mellett azonnal átadó. Bővebbet Schneewis Mariska, Petrozsény. 2698

A volt keményítőgyári épületben

Hajó-utca 1. sz., egy nagy raktárhelyiség azonnal kiadó! Ugyanott eladásra szánt nagymennyiségű használt fedélbádóg is van. Bővebbet: Eles Armin üzletében. 2718

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Móricz Zs. Hét krajcár. Felicitas Rose: Heide-schulmeister, Zobeltitz: Die Körbe des Herrn von Wildenberg, Ingusz I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 173

Jó házból való két fiú

mint fűszerkereskedő tanonc azonnal felvételik Frischholz Béla fűszerkereskedésében, Hátszegén. 2699

Urak és Hölgyek

könnyű és jól jövedelmező mellékeresetre tehetnek szert, ha sorsjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkozni hajlandók. Hasznavehetőség esetén fixfizetés! Fleissig Sándor bankház, Budapest, Erzsébet-kürt 2. 5893

Két szobás lakás

hozzá tartozókkal, egyik szoba külön bejárattal augusztus 15-ikére kiadó. Bővebbet Óvár-utca 7., fél-emelet 2797

Fiatalság,

kí a magyar nyelven kívül a román és német nyelvben perfekt, fűszerüzletben azonnal felvétetik. Fényképes ajánlatok Kleindl Mátyás Borosjenő, küldendők. 2794

Papírkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékoan. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. 262

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos. 1924

Műhelye és

kész áru raktára: **Kazinczy-utca 1.** (Polgári fujskó-lával szemben.)

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üde arc, mily hataiom es kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arc bőr ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül szer, mely 5-6-órás használat után eltávolított kitééseket, pattanásokat, szepiőket, májfoltokat és az arcot hófehérre teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheitspflege” nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

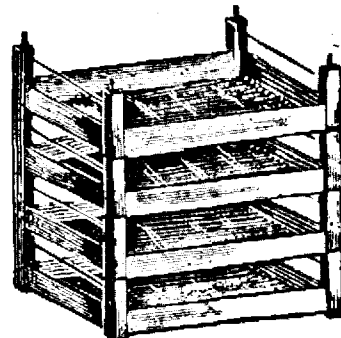
A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdeségében tartja meg.

K. S. M. I. I. I.

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon

Elaphat az egész világon. Ára 1 korona. 461

Állványok.

4 darab egymásra állítva.

MUNK R és TÁRSA,

csemagolóhordó, parketta és faáruháza

Karászsebes.

Ajánlja készítményeit:

Ládikák és Fagyapot

szőlő és gyümölcs csemagolására,

Bükk- és Tölgyfa-Parketta

kartellen kívül. 2603

Különlegesség:

Állványok szőlő és gyümölcs kezelésére és eltartására

Készen szegelt Téglaramák.

Tömeges cikkek készítését elvállaljuk.

Fontos közlemény!

A n. é. szülők szives figyelmét felhívjuk **kész fehérnemű** raktárunkra

Leány és fiúk részére.

Internátusok részére teljes összeállítás a legjobb anyagokból, csinos kiállítás.

Olcsó árak!

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér.